

Ах, молодість! Така чарівна, така відрізняється від повзурливого промислу знаменитих астрологів і економістів. Такі турботи про неможливість рідного нарешті чи насправді розміщення планет аж ніяк не зменшують скарбів радості блиску в твоїх очках.

Ах, молодість! Така випробувана ще попереду, а вже в таких днях, надання і бентежних — тільки про світ, тільки про те прекрасне, що незважаючи на всі життєві колізії, хлюпоче в загальному погляді, проривається над помірним триванням у знайомому горді, який несподівано стає таким рідним.

Що знає на прощання своїм випускникам ще тільки і ще не їхній класний керівник Валентина Іванівна Гуртова (знімок унизу).

Що жона їм побажала? Мабуть, аби завжди залишалися людьми! В будь-якій ситуації! І не буде...

АХ, МОЛОДІСТЬ!..

Якщо посадиш. Аби шанували батька і матір. Як втомився, що життя ще не раз повертатиметься до цього дому. Аби не забували школу, до якоїш азав майбутнього життя на біографіях відомості: дамо забути ом. дні. Нам жаль друзів, яких тепер дола розходять на різних життєвих стежках.

Сьогоднішній день календаря нагадує, що ми відзначаємо Міжнародний день захисту дітей. Оці 17—18-річні хлопці і дівчата ще такі діти, хоча й дорослі, і їм треба захищати. Від страшної бездуховності, байдужості до чужої біди, від зневіри у ві ідеали, на яких росли й вигодувалися. Ні, на партії досі є сама ідеалістична, світлого, вічного, йому бути з віком, на чому виступають інші прикраси покоління.

Продивіть дівчата... Урок закінчено... Починаються екзамена. Випускні приймає школа, аступий — життя.

Фото В. ГРИВА.

ВИХОДИТЬ З 3 ГРУДНЯ 1939 РОКУ.

МОЛОДИЙ КОМУНАР

№ 21 (4154)

СУБОТА 1 ЧЕРВНЯ

Ціна 40 коп. (передплатою — 12 коп.).

'91

Газета Кіровоградської обласної комсомольської організації

КУРС НА СПІВПРАЦЮ

Сьогодні відбувається спільний пленум обкому партії та комсомолу. Комсомольці висловили напередодні його проведення свої думки про співробітництво двох організацій. Сьогодні ми пропонуємо роздуми декількох секретарів райкомів партії, секретаря парткому педінституту, голови комісії у справах молоді Кіровоградської обласної Ради народних депутатів.

О. К. КРАВЧЕНКО, секретар Устинівського райкому партії:

— До пленуму і партійні, і комсомольські організації району прийшли з конкретними пропозиціями. Ми встигли на місцях провести спільні збори, виробити план дій. Пленум цей план обговорив. Постає питання не лише про співробітництво в політичному, а й економічному напрямі.

Говорили про будівництво пам'ятного знака воїнам-інтернаціоналістам усіх поколінь, про цілий комплекс вирішення соціальних проблем. Усі наші пропозиції увійшли до спільної постанови. Її й виконуватимемо спільно.

Ф. В. МОРГАЙ, другий секретар Новоархангельського райкому партії:

— Спільний пленум райкомів партії і комсомолу ми проведемо десь через місяць. А

зараз відбуваються спільні збори первинних партійних та комсомольських організацій. Пленум узагальнить пропозиції з місць. На їх основі розробимо й обговоримо напрями подальшого співробітництва.

У нас у районі затверджена на сесії райради молодіжна програма, створили й комітет у справах молоді при райвиконкомі. Так що ми на обласний пленум придемо вже з своїми конкретними пропозиціями.

В. О. САКАЛ, другий секретар Голованівського райкому партії:

— На спільному пленумі ми визначили і спільні напрями в проведенні районної молодіжної політики. Це — в галузі праці й трудових відносин, матеріального забезпечення, соціального захисту, в суспільно-політичній галузі, в галузі освіти, культури і спорту. Кожен напрям включає чіткий перелік питань, які ми намітили спільно вирішувати. Думаю, обласний пленум теж, як і ми, прийме відповідну постанову, яку й виконуватимуть разом і комуністи, і комсомольці.

М. І. САДОВИЙ, секретар парткому Кіровоградського педінституту:

— Мені довелося брати участь у підготовці доповіді першого секретаря обкому

партії. Нелегка була робота — пропозиції по напрямках співробітництва з комсомолом з первинних парторганізацій надійшло дуже багато. Їх згрупували по розділах, виділяли окремі пункти. Найбільше всіх хвилює соціальне питання. Тож доведеться комуністам-депутатам обласної відстоювати на сесії інтереси молоді.

Я вірю в успіх. Щоб комсомольці повірили нам, треба справами показувати, що ми турбуємося про них. Лише так зможемо завоювати їх довіру, довіру молоді.

Микола ЦУКАНОВ, голова комісії у справах молоді Кіровоградської обласної Ради народних депутатів:

— Я вважаю, що пленум дещо запізнився з розглядом питань молодіжної політики. Та краще пізніше, ніж ніколи. Сьогодні в області немає жодної організації, яка б вирішувала молодіжні проблеми так, як це робить комсомол. Це — по-перше. По-друге, обласна організація комуністів теж має великий вплив, про що свідчать і процент комуністів-депутатів у обласній Раді. Тому вироблені рішення на пленумі, звичайно, вплинуть і на рішення обласної Ради. А ділове співробітництво — воно просто необхідне.

В одному з своїх інтерв'ю Л. М. Каганович поремствував, що жінка мізерну пенсію — всього 120 карбованців у відповідь на це рад. трудового колективу Киргизького нафтовидобувної комбінату вирішила щомісячно доплачувати колишньому соратнику Сталіна 300 карбованців. Лазар Мойсейович подякував за турботу, але від матеріальної допомоги відмовився. Останній директор підприємства розпорядився відправити гроші адресату поштовим переказом.

Колишній заступник головного інженера Чорнобильської АЕС Анатолій Дятлов виїхав із тюрми. У першій же заяві для преси він спростував висновки слідства про винність у катастрофі обслуговуючого персоналу станції і заявив, що головними «авторами» вибуху необхідно вважати академіків Олександра і Доллежаль, один з яких був науковим керівником, інший — головним конструктором злочасного реактора.

Ще в 1972 році на такому ж реакторі, встановленому на Ленінградській АЕС, трапилася аварія. Чорнобильського типу. Висновки державної комісії про необхідність конструкційних доробок обладнання були проігноровані. За думкою Дятлова, живі і мертві його товариші стали жертвами відвертого прагнення влади імутих вивести з під удару злочинців з академічними званнями. Нині в країні працює 13 реакторів чорнобильського типу.

СНІД не даремно називають чумою 20 століття. Багато здорових людей починають відчувати містичний жах перед хворобою.

Міські власті Падуї (Італія) звелили заснувати окреме кладовище для померлих від СНІДу. Це похоронне гетто відділене від звичайних могил подвійними рештками. Покійників тут ховають голими, закутавши тільки в прослані дезінфікуючими засобами савани.

Депутати комуністи із Житомира пригрозили припинити свою роботу в міськраді, якщо й надалі буде продовжуватись «глушіння» над бюстом Володимира Ілліча Леніна. Вони ображені тим, що коли в залі збираються представники альтернативних партій і рухів, бюст вождя накривається тиняною. У відповідь на незадоволення членів КПРС демократи запропонували взагалі прибрати Леніна із залу засідань або встановити поряд з ним бюсти національних героїв України.

Керівництво вугільної промисловості Угорщини оголосило про свій намір замінити польських робітників, котрі працюють на угорських шахтах, радянськими. Це пов'язано з тим, що полякам доводиться платити по 5 доларів на годину, в той час як радянські заробітчани згодні і на 3.5. До роботи, однак, будуть допущені тільки ті шахтарі, котрі зможуть вивчити не менше 200 угорських слів — або мовити з ними хоч якось порозумітись.

(За матеріалами періодичної преси).

ЗА СПРАВУ — ГУРТОМ

Як відомо, комітет у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому розробив програму «Молодь-91», в якій передбачено здійснення в обласному центрі основних напрямів молодіжної політики.

Днями відбулося засідання комісії з питань молодіжної політики Кіровоградського міськвиконкому. Члени цієї комісії прийняли основні принципи молодіжної політики в місті. Цей документ систематизує положення програми «Молодь-91», включаючи весь спектр сьогоденних молодіжних проблем.

Ви знаєте, що вітчизняне пиво з незапам'ятних часів місцями відпускалося лише членам профспілки? Заслужений артист РРФСР Станіслав САДАЛЬСЬКИЙ (на знімку) вживав лише баварське чи швейцарське: гастрономічний імпорт у студійному буфеті продають без посвідчення.

Актор щиро пишається, що він не є членом жодної профспілки. Це дає йому тепер можливість перебірати режисерськими пропозиціями. А ще так недавно сам же побирався...

У Кіровограді С. Садальський у восьми різних місцях представив нову картину В. Шинловського «Аферисти». Олег ГРИБ у н/т «Комсомолець» спіймав характерне для Станіслава антре, яке і пропонує вашій увазі. Ченайте на прокат!

Прес-центр Кіровоградського міськвиконкому Компартії України.

КІНОАФІША

«КОРОТКИЙ ФІЛЬМ ПРО ВБИВСТВО» цілком міг би бути радянським, тому що такої «корнухи» зарубіжний кінематограф давно не пропонував (якщо пропонував, то лише узагалі). Говорю про співпадіння гнітючої ерранції і дійсної, а не про зняті в павільйонах «ХХ ст. — Фокс» походженням сюрреалістичними умілими лальками вимпів, які можуть налякати хіба третьокласників. Дана ж стрічка — одна з десяти «Коротких фільмів про...», знятих польським режисером Кшиштофом Кесьловським на теми десяти біблійних заповідей. Ми вже бачили психологічну драму «Короткий фільм про похання».

Розвиток дії і внутрішній підтекст не нові у мистецтві. Мені, зокрема, вони дуже нагадують інтригу й тональність знаменитого роману американського письменника Трумена Капоте «З холодним серцем». Убивство безневинних людей заради жалюгідних мідяків, потім смертна кара вбивці, котрого шкода, бо таким його зробило суспільство... У фільмі «робота» суспільства над 20-річним Яцеком тільки вгадується. З ранньої юності — пияцтво, безглузда загибель сестри, від'їзд у Варшаву, де він чужий, віддан озлобленість у замкненій формі, яка вибухає на того, хто під руку попаде. Автор фільму весь час показує не крадіжки буття — то одноманітні новобудови, то купі сміття, то пустирі, то каляки... Треба сказати, що нашого глядача чим не здивує, нашим оператором таких кадрів і шукати не треба: вийди на вулицю і... Вовком завись. Півнемає ніша на початку і підвишена людина в кінці — коло жорстокості і безглуздості замкнулося.

Серіал «ЗОРЯНІ ВІЙНИ». Один із фільмів епопеї (режисер Дж. Лукас) діявся в нас і великого екрану, вдалося поглянути по відеопідвалю. Знайти кінці в цих фантастичних космічних пригодах складно. Хто з них ворогував і чого — над чим думати ніколи. Хтось, мабуть, вважає, що це фільм жваві. Фраза «Нас відправлять на рудини» — і все інше вже не лякає. Що там війна світів, коли людина можна з багато меншими витратами знищити голодом, холодом, приміненнями хворобами. Але загалом фільм сприймається не як пересторога, а як костюмна казка з чудовими зйомками. Це — гімн мистецтву бутафорії і монтажу. Чорна зоряна безодня, червона половинка Юпітера, пілот-організм — розумію, що несправжнє все, але захоплююсь. У цю обстановку та ще кращою мелодрама — ціні б такий стрічці не було.

Н. ГРИГОР'ЄВА.

ЗА КОРДОН — ОДИН РАЗ!

Для тих, хто бажає побувати за кордоном, повідомляємо: з 30 квітня 1991 року виконавчий комітет обласної Ради народних депутатів вирішив (рішення № 120), що ви, шановні жителі Кіровоградщини, зможете з'їздити в туристичну подорож або за викликом в іншу країну лише... один раз протягом року.

Таке рішення в багатьох викликало здивування: як так, уряд СРСР ще раніше документально громадянам гарантував поїздки за бажанням, а у нас ці бажання обмежили до одного разу. Хто правий, кого слухати: Москву чи Кіровоград?

До Москви далеко, тож відповісти на запитання: чому і як приймалося дане рішення, ми попросили заступника голови облвиконкому Віталія Митрофановича Смаглока.

КОР.: Що стало причиною прийняття даного рішення?

В. С.: За кордон мали можливість, я маю на увазі Польщу, їздити ті, хто під десять разів їздив. В магазинах області почалося масове скуповування товарів. Де ж тут соціальна справедливість: один не може поїхати, а інший вивозить на мільйони злотих товару з області? Не було й нових бланків паспортів.

У рішенні є такі слова: «З метою впорядкування короткотермінових туристичних, приватних (за викликом і запрошеннями) поїздок за кордон, недопущення зв'язаних з ними скуповування і вивезення з області товарів народного споживання». Подібні рішення діють і в інших областях республіки, наприклад, Миколаївській.

КОР.: Тобто, рішення приймалося стосовно так званих «комерційних» поїздок, і воно дасть змогу впорядкувати ці поїздки. Як же бути з родинами? Наприклад, хтось поїхав у Чехословаччину і ще планує в Угорщину... ну, скажімо, до прямої рідні. Моєму товаришу відмовили прийняти документи на оформлення другої поїздки до рідної сестри. Правильно тут зробили?

В. С.: Ні, неправильно. Це рішення таких поїздок не стосується. Хоч варто, щоб відповідні органи краще перевірили правдивість знайомств, родинних стосунків. Нас сьогодні цікавить Польща, так звані безвалютні поїздки, які зв'язані з масовою купівлею і продажем товарів.

КОР.: Хто був ініціатором рішення?

В. С.: Нарікання на неупорядкований підбір груп висловлювало дуже багато жителів області. Я це чув на зустрічах з ветеранами війни та праці, в трудових колективах.

КОР.: Чи не вважаєте ви дане рішення протизаконним, яке ігнорує союзне рішення про необмеженість короткотермінових поїздок?

В. С.: Зробити даний крок змусили обставини, що склалися в регіоні. Те, що потрібно самим, вивозиться для перепродажі. Це знають усі.

КОР.: Як сприйняли рішення жителі області?

В. С.: По-різному.

КОР.: Чому в даному документі чітко не обумовлено періодичність поїздок до родичів за викликами, за туристичними путівками, не вказано, що причина всьому — подорожі в Польщу, а не в Америку чи Італію?

В. С.: До родичів як їздили, так і їздитимуть. Ми приймали документи на основі даних про те (по телебаченню теж показували), що роблять кіровоградці на митницях. В області одні наживаються за рахунок інших. Ми намагаємося цей процес зупинити. Можливо, через місяць — два будуть правки, а на період, коли ми готували документи, прагнення було одне — запобігти вивозу товарів народного споживання, продуктів харчування.

КОР.: Чи будуть внесені поправки, адже рішення, на мій погляд, недосконале.

В. С.: Звичайно, ми до цього питання ще повернемося. Врахуємо пропозиції і побажання наших земляків.

КОР.: Зразу ж пропону. По-перше, конкретизувати рішення облвиконкому, вказавши, що воно стосується так званих комерційних поїздок у Польщу чи ще якусь країну. По-друге, краще, на мою думку, дозволити виїжджати по одному разу в різні країни, а не взагалі — раз протягом року. По-третє, окремо визначити періодичність поїздок до прямої рідні. По-четверте, відновити минулорічну практику виділення путівок через галузеві обкоми профспілок. По п'яте, варто подумати про забезпечення керівниками. Тут теж згодиться минулорічний досвід.

М. Кіровоград.

Ю. ЯРОВИЙ.

ГРАЛИ ВІДБІЙ...

Пам'ятаєте героїв широковідомого «Весілля в Малинівці», головною тезою якого було застереження: не спіши! Чому мені це пригадалося, ви зараз зрозумієте. Про проведення «Зелених свят» у місті я чула багато. Знала, що основну роботу взяв на себе режисер, заслужений діяч мистецтв республіки І. В. Казнадій, ретельний і послідовний знавець українського фольклору. Свято обіцяло бути цікавим. Моя приятелька, артистка театру імені Кривиницького Валентина Литвиненко, що готувалася до ролі ведучої, говорила про «Зелені свята» з захватом.

Прочитавши в газеті про проведення їх на площі імені Кірова, я поспішила туди. Але площа о 12 годині (за газетним повідомленням о цій порі мало початися свято) була порожньою. Ніяких натаїв про його проведення. На площі гуляли бабусі з онуками, на лавках засиділися закохані, ласували морозивом школярі. Що трапилося, дивувалася я. Не вже ніяких свят не буде? «Це у нас така влада у місті. Спочатку давай, а потім — у нущі», — сказала мені Валентина Литвиненко. Справа у тому, що міськвиконком відмовився фінансувати «Зелені свята».

Щоб мати хоч якесь пояснення цьому — адже з приходом нової влади місто ожило, не зважаючи на складність нинішньої політичної ситуації, пригадаймо хоча б осінній «День міста», — я звернулася до заступника голови міськвиконкому М. С. Чигрина. Треба зазначити, що Микола Станіславович був одним з найголовніших учасників багатьох культурних акцій у нашому місті. «Зелені свята», як пояснив він, справді планувалося провести досить широко. Сценарій підготувала людина, яка фольклористину і етнографію знає прекрасно — Іван Васильович Казнадій (між іншим, він захищав на цю тему дисертацію). Про наші самодіяльні художні колективи кіровоградці знають. Одним словом — чекали свята! Та коли підраховували витрати, пов'язані з його проведенням, і прийшли з цим до голови міськвиконкому, всі сподівання розчинилися у повітрі. Виділити більше 20 тисяч на проведення потрібних, бажаних, але все-таки обтяжливих свят, місто не змогло. Мені шкода, що «Зелені свята» не проводилися. Можливо, якоюсь компенсацією буде проведення 2 червня свята «Молоді стогового краю» у парку культури і відпочинку імені 50-річчя Жовтня.

Наш кор.

Для хлопців цей день — 28 травня — радісний день. Присмо і нам було бачити їх обійми один одного, радісні усмішки, чути їхні розповіді. Було їм що згадати, розповісти своїм друзям.

— Звідси ви? Ваше ім'я? — запитує одного з хлопців на площі імені Кірова.

— Микола Терзов, місцевий.

— Ви давно відслужили, і де?

— У 1990 році. А служив на нитайському кордоні. Приходжу сюди, аби в цей день зустрітися з своїми товаришами по службі. Згадуємо службу з хлопцями, котрі служили на кордоні і навіть в Афганістані...

На знімках: колишні прикордонники (зліва направо): Микола ТЕРЗОВ з меншим братом Станіслав СЕМІДІТНИЙ; Ігор БЕВЗ зі своїм чотирьохлітнім другом.

Л. САВИЦЬКИЙ, В. ГРИБ (фото).

Загальні збори колективу Кіровоградського музично-драматичного театру імені Кропивницького мали розглянути три питання: про завершення сезону, про наступні літні гастролі й «Різне». Театр зараз у відносно непоганому фінансовому становищі; одержав «із резерву прем'єр-міністра» автобус ЛАЗ; гастролей по обласних центрах України не буде, бо наперед відомо, що вони завдадуть збитків, тому влітку артисти виступатимуть по районах нашої області; у планах колективу — вистава за п'єсою В. Канівця «Як наші діди парубкували»... Усе це зайняло ледве чверть часу зборів; решту було присвячено нашій газеті. Точніше, статті С. Орел «Театр... без майбутнього», вміщеній у «Молодому комунарі» за 18 травня 1991 року. У ній автор неохайно оцінювала нинішній репертуар кропивчан, висловлювала побажання щодо змін у ньому, називаючи конкретні п'єси, і сумнівалася в благополучних перспективах театру.

Художній керівник театру М. І. Барський прочитав статтю вголос і запропонував присутнім висловити свої думки про неї. Практично всі виступили були осудливими чи навіть гнівними.

І. В. КРАВЦОВ, заслужений артист УРСР: Писати таку статтю, не прийшовши перед тим у театр, не поговоривши з людьми, нечесно. Театр зараз на шляху відродження, повертається українська мова, класика.

В. С. БАБИЧ, актор: Це писала безкультурна людина. Вона образила акторів. Мені здається, ми повинні дати відсіч, бо знайдеться інший, хто напише, ще гірше. В театрі, вважаю, зараз нормальний репертуар.

М. М. ЕНІНА, актриса: Стаття жорстока. Раніше треба було писати критику, а не тепер, коли ми тільки почали видряпуватися вгору і творчо, і фінансово. Думаю, що С. Орел помилилася у виборі професії.

А. І. РОМАНЮК, заслужений артист УРСР: Яке має право хтось диктувати театру, що йому ставити? Мене дивує позиція газети. Чому не дали

коментаря до такої суб'єктивної статті?

А. О. КОСЯЧЕНКО, заслужений артист УРСР: Газета образила наш колектив. Було б це на Заході, ми б виставили їй рахунок за те, що відбиває у нас глядача.

Л. П. ТРИБІНЕНКО, костюмер: Ця людина пробралася в газету як шпигун, щоб зіпсувати глядача. Давайте зберемо по 2 копійки і дамо їй, щоб сиділа й не писала.

У такому ж дусі виступили ще кілька чоловік і майже вся аудиторія була настроєна подібним чином, за винятком акторів Л. Козир («пас розсудить час. Я не вважаю, що вона так уже настійливо щось рекомендує») і С. Козиря: «Чого ми так ланкуємо? У статті є суперечності, але вступати в полеміку — дрібно. Розумний читач усе збагне сам». Ці виступи супроводжувалися незгідливими репліками колег.

М. І. Барський і на зборах, і в розмові зі мною теж говорив про те, що критика має бути компетентною. «Я ж не вчу лікаря, як йому тримати скальпель. Якщо вірити заголовку статті, то театр треба закрити. Виступ газети відверто злий і необгрунтований, автор не знає драматургічної кон'юнктури. Ми в нашому репертуарі відроджуємо твори української класики — як можна цього не помітити? Не можна пробачити С. Орел, коли вона пише, що актор злидений, закомплексований, безталанний».

У ході зборів як аргумент проти виступу в «МК» цитувалися стаття С. Барабаш «Лукава печаль» у «Народному слові» і газета «Культура і життя», де п'єса Винниченка «Між двох сил» оцінювалася негативно (С. Орел вважає, що кропивчанам треба брати в роботу саме її, а не «9/» М. Куліша, яка вже ставлена — переставлена). М. І. Барський показав документ колегії Міністерства культури УРСР, яке дало херсонському театру на «97»... держзамовлення!

ВІД РЕДАКЦІЇ: УСІМ, ХТО З ЦЬОГО ПРИВОДУ ЗАХОЧЕ ВИСЛОВИТИСЯ, БУДЕ НАДАНО ТАКУ МОЖЛИВІСТЬ.

На зборах пропонувалося написати в «Молодий комунар» колективний лист протесту або подати на автора в суд за «перекручення фактів і наклеп». Більшість голосів прийнято другу пропозицію.

Ще на зборах працівники театру запитували, що я думаю з цього приводу. Якби я взялася писати про театр, то зробила б це не так як С. Орел. І не так, як С. Барабаш, котра, закидаючи авторці «МК» некоректність, сама звертається до неї трохи по-тролейбусному: «Засумнівайтесь, жінко» — хоч іншим разом уже «Людино», ще й з великої літери. Я написала б інакше — що не означає краще чи гірше від названих журналістів.

У кожного свої естетичні вподобання, погляди і стиль, і гадаю, що виступ у газеті — це приватна думка, яка не має директивної сили. Мені, здається, що політики на сцені вже задоволься, а хтось її бажав би постійно — його право. Я, приміром, хотіла б бачити у нас п'єси Л. Петрушевич, а театр, можливо, не захоче їх ставити — то чи я його примушу? Театр уподобав «Тітоньку Чарлея», комуся вона не до смаку — то хіба звідси випливає, що спектакль нікуди не годиться? Якщо мені подобається твір, то хай хоч які фахівці й авторитети його топчуть, а я дивитимуся.

Хоч звичайно, були в нашій історії періоди, коли «протягування» в газеті означало загибель для митця і, на жаль, часом не тільки творчу (Зощенко, Пастернак, Мейерхольд, Курбас). Мабуть, із тих часів і зосталося трижовне ставлення до друкованого критичного слова, особливо коли там є надто емоційно забарвлені фрази. Можна зрозуміти першу реакцію образи за різкуваті оцінки. Але якщо вони необгрунтовані і суб'єктивні, як вважають у театрі, і дійсність спростовує висновки С. Орел, то, думаю, їх і не варто боятися.

Н. ДАНИЛЕНКО, спеціор «Молодого комунара».

ЇХ РОЗ'ЄДНАЛА ІЗ МАРКСА ЦИТАТА...

Нинішній травень став 130-м з часу перевезення праху Тараса Шевченка з Петербурга на рідну землю. З нагоди цієї дати 22 травня о 20-й вечора в Кіровограді біля пам'ятника великому українському поетові зібрався люди.

Вечір, організований Кіровоградською письменницькою організацією і Товариством української мови «Просвіта» при допомозі Руху й Республіканської партії, вів письменник В. Кобзар. Доктор філологічних наук Г. Клочек розповів, як проходило перепоховання Кобзаря. Журналіст Ю. Матівос говорив про його перебування в наших краях; у творах Т. Шевченка є, зокрема, згадки про Єлисавет, Новомиргород, Панчево. «Духовним президентом України завжди був батько Тарас», — сказав юний промовець І. Петров.

Біля пам'ятника звучали поезії Шевченка. Робітниця «Друкаш» Т. Карауш прочитала напам'ять главу «Гонимі в Умані» з «Гайдамак», а недавно обраний отаман відроджуваної Буго-Гардівської паланки В. Загацький — вірша «Іржавець». Він вийшов у козацькому костюмі і закликав присутніх жертвувати гроші на становлення українського козацтва. Публіка могла опускати купюри в 3-літровий бутель.

Артист театру імені Кропивницького В. Алдошин читав вірші померлого в тюрмі поета-політ'язня В. Стуса. Свої вірші запропонували Я. Бабиш, П. Селецький, В. Погрібний, В. Кондратенко, О. Косенко. Поезії в основному перегукувалися з тематикою вечора, торкалися тем історії нашого народу. Згадувалися і гетьман Мазепа, й

битва під Берестечком, і чумаки, й Переяславська рада, і червоні та білі, яких «роз'єднала із Маркса цитата» — ці рядки нашого земляка В. Базилевського бард А. Фоменко поклав на музику й виконав пісні під гітару. Якщо брати по прапорах, червоних на вечорі не було — тільки синьо-жовті. Та ще малинові — такого кольору прапора з гербом тримав один із козаків.

Хор музпедфакультету Кіровоградського педінституту (керівник Е. С. Заруба) проспівав «Червону калину», «Заповіт», «Рече та стогне Дніпр широкий». І блідий місяць на ту пору справді то ховався, то випливав із хмар. Нарешті зник зовсім, але все одно було видно — то горіли свічки, які потім поставили до підніжжя пам'ятника.

Кор. «МК».

Хлопчики й дівчатка, а також ваші батьки!

Знайте: перші кроки дитини у бізнесі можна зробити, звернувшись у комітет у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому. Він допоможе учням 5—7 класів швидко заробити гроші, які достатні для здійснення дитячих бажань. До 150 карбованців комісія при 3-4-годинному робочому дні. Якщо батьки дозволяють, звертайтеся: М. КІРОВОГРАД, ВУЛ. ЛЕНІНА, 26, КІМ. 13; ТЕЛ.: 24-06-93.

КОЛИ ЗНЯТО ГРИМ...

РАМПА

Дейнекін вже встиг розгрімуватися. Тепер він сидів у актовому залі (так і хочеться сказати по-театральному: партері), спостерігаючи, як його хлоп'ята з «Резонансу» розбирають декорации щойно завершеної вистави «Будьте здорові».

— Нарешті я тебе знайшла, — зраділа я, з'явившись серед цих декорацій.

— Давай, спускайся у зал, поговоримо. Я ж не знав, що ти мене чекаєш. ...Ну що? — нетерпляче запитує художній керівник «Резонансу», коли я сіла поруч. — Є вистава?

— Звичайно є. Мої врання вже висловили глядачі, які засипали вас квітами.

— Квіти, посмішки, аплодисменти, — зітхнув Дейнекін, — це з'ясувалося лише післямій антураж. Від тебе я хотів би почути інше.

— Почув. Тільки попереджаю, мої емоційні висловлення на адресу деяких кропивничан примусили М. І. Барського сказати, що я розкладаю театр. Сподіваюся, ти цього не боїшся? Тим більше, що емоційно висловлюватися я буду на твою адресу. А самодіяльність артисти «Резонансу», твої вихованці, дадуть фору будь-яким емоційним рецензентам. Отже, прочитай, що я про тебе думаю, а поки що скажи, чим привабила тебе п'єса французького драматурга П'єра Шено? Ти задоволений роботою?

— Так відразу і про задоволення? Треба зосередитися, обдумати. А чим привабила? Ідеєю. Мені зараз особливо близька ідея безкомпромісного служіння обраній справі. Зараз про ентузіазм можна почути тільки лаяну, а я тобі скажу, що мій театр тримається насамперед на ентузіазмі студентів. Ось ти мені не раз говорила, час організувати професійний театр.

— Говорила, і повторю. Хіба це для тебе — самодіяльність?

— Але ідея власного театру це на сьогодні, анбач, абсурд. Ми у студентському театрі ледве дихаємо. Все це, що ти бачиш на сцені, зроблене власними руками.

— Ти хочеш сказати і ось ці меблі у шикарному домі Буасс'єра? Ну, тоді твоїм учням ні-

чого робити у педагогічному інституті. Треба конструювати меблі.

— Ці меблі, побиті, потрошені, нам віддала одна старенька з вулиці Чапаєва. Ми їх «реставрували». Повертаюся до своєї ідеї. Саме молодечий запал, закоханість в театр наших учасників допомагає театру стільки років триматися. Так, п'єса П'єра Шено зовсім про інше. Ця комедія положень, можливо, в чомусь навіть і примітивна, але я її ставив, маючи у підсвідомості... Втім, не буду про це говорити...

Про це скажу я. Справді, п'єса Шено про інше. В центрі її анекдотична історія про те, як спадкоємці багатого французя, знаменитого письменника ледве не перегризлися поміж собою після його смерті за спадщиною. Але він, виявляється, і не вмер зовсім, тобто помер тільки після того, як пересвідчився у справжньому ставленні до себе з боку нащадків. Але переказувати зміст комедії — це, повторюю слова Дейнекіна, абсурд. Скільки вигадки, емоцій, запалу, ентузіазму було на сцені студентського театру, що, мабуть, і в професіоналів такого не знайдеш. Недаремно мої захоплення поділяли присутні на прем'єрі кропивничани.

Здавалось би, ну що можна говорити серйозного про самодіяльних артистів. Найкраще, що вони можуть — виконати волю постановника. Але ж цей постановник і сам прекрасний актор (воля ваша, але я весь час не забувала про вахангівську школу Дейнекіна), погано грати поряд з ним ще важче, ніж грати добре. І тому з належністю, сприймаючи те, що Валерій Дейнекін душа і центр всієї вистави, її камертон, я не можу не відмітити прекрасну

роботу Ірини Федотової, послідовниці і друга режисера, яка творчо виростає від вистави до вистави. Про її роботу артистка театру імені Кропивницького Ніна Савельєва сказала: «Боже, яка інтелігентність». Велика напруга лежала на Ірині Гайворонській, що грала головну роль Луїзи. Були у її виконанні деякі нашірвання, досить помітний награв у манері триматися на сцені, але про це думаєш вже потім, зосередившись за письмовим столом, а перша реакція: «Ну, Ірино, даєш!».

Мабуть, велику роль грає те, що автор п'єси П'єр Шено — сам непоганий автор — розуміє авторську душу, з особливою легкістю може поставити автора у центр ситуації.

Валерій Дейнекін теж розуміє, що його театру грати тану комедію все-таки легше ніж, скажімо, психологічну драму. Режисер тонко наставляє виконавців у потрібне русло, дає їм змогу розгулятися у запропонованих обставинах. І вони розумно цим користуються. Вони — це А. Рубан, О. Слюсаренко, А. Ворона, Д. Цурський, названі вже і. Сам Дейнекін, що не лише режисер і сценарист вистави, але й виконавець ролі Людовіка Меринну. Додам — блискучий виконавець. Перед авторськими здібностями Дейнекіна варто схилитися. Але він не просто гарно грає. Він грає розумно. У виставі є місце, де артист сягає драматизму. Особливо це стосується центрального монолога Людовіка, де він зізнається, як гордість снігачила його душу.

— У мене таке відчуття, що ти хотів нагадати знамените «Люди гибнут за металл».

— Звичайно, хотів. Вище я вже говорив тобі про підсвідомість. Так ось, ця п'єса здалася мені потрібною у нашому репертуарі, тому що мене лякає, відсахає наше бізнесменство. Бути багатим це добре, зрозуміло. Але якщо в ім'я багатства продають рідного батька, то це вже трагедія.

В. ЛЕВОЧКО.

ЗАСЕКРЕЧЕНА АНТЕНА

Хто хоч декілька днів був у Гайвороні, той не міг не почути чи то випадково, а чи й так якось у розмові, що там є секретний завод. Я теж про це декілька років тому чув, а коли довелося пройти у справі в комітет комсомолу, то, ого, яка процедура мене чекала! Писав тоді про комсомольців матеріал і мусив висловлюватися так: «на одному з підприємств Гайворона».

Сьогодні ширшу секретності, а чи й надуманості, зняли і скрізь про це підприємство говорять як про завод «Актан». Пройти прохідну цього разу виявилось набагато легше, ніж раніше. Директор заводу Тимофій Йосипович Паламарчук привітно зустрів мене як газетера і зразу відповів на мою репліку про секретність:

— Я вважаю, що в даному випадку будь-яке підприємство повинне ма-

ти чітку дисципліну. Навіщо всім ходити по заводу і заважати. Про продукцію — так скрізь є певні замовлення, а що вочидуть на військову промисловість і лише — це не так.

Звичайно, що не так. Про це знає майже кожен гайворонець. Як і те, що завод, коли пішов курс на конверсію, швидко зумів налагодити випуск таких дефіцитних речей, як маленькі електрокип'ятильники, телевізійні антени, радіоприймачі. Якість — позаздрити можна власникам оцих предметів. Крім того, випускається тут ще один «суперсекрет»: невеличкий конденсатор, без якого не обходиться жоден холодильник, пилосос, пральна машина. Мені не те що показали його, але повели навіть у цех, де виготовляють ці конденсатори.

Кажуть, конверсія боля-

че вдарила по підприємствах, що спеціалізувалися на виготовленні військової продукції. Можливо й так адже висококваліфіковані робітники, котрі працювали на електронних верстаках, нині в деяких місцях дитячі іграшки склеюють. У Гайвороні такого нема. Тут чітко продумали своє майбутнє. От вам приклад: є попит на кип'ятильні набори — виготовляють, нема — щось інше робитимуть. Безробітним тут ніхто не став і не стане — заводу потрібно зо дві сотні працюючих.

Взагалі після відвідин «Актану» в мене дещо аж настрій зіпсувалося — думав побачити майже готову чи не атомну бомбу, а зустрів дисциплінованих робітників, по яких ота попередня «секретність» теж добряче пройшла. Бо хто ж як не вони страждали від несвоєчасної задачі

об'єктів: завод планували спорудити за два з хвостиком роки, а за дванадцять ледве 80 процентів потрібного звели. Всі ж думають як: секретний — значить тут ого що! Виявляється, не зовсім так.

От директор про це висловився, читав десь про Японію. Так вона в електроніці пообганяла провідні країни лише тому, що конкуренція була вільнодоступною. У нас лише перші кроки в цьому робляться.

Зрештою, завод працює. І комерція тут на високому рівні. Ви думали, що керівництво цього підприємства задовольниться одними кип'ятильниками? Ні. Обміни тут — позаздрити можна, хоча Т. Й. Паламарчук, розповідаючи про бартерні стосунки, лише зітхав. Воно й зрозуміло: клопотів додається, нерви... Посудіть самі.

Завод виготовляє ще й комплектуючу деталь — антену до переносних телевізорів «Електроніка». Харківське підприємство, звичайно, ці телевізори продає і «Актану». Він у свою чергу міняє на бетонізмшувачі, інші будматеріали. Як результат — виростають у Гайвороні багатопверхові малосімейки для працівників, які майже всі молодого віку. Та й директор, людина солідна і ділова, себе може вважати теж молодим — он як крутиться у цьому вирі життя! І все — для актанівців. Хоч — не лише для них.

Треба місту збудувати щось, відремонтувати — влада місцева що, думає, забуде про «Актан»? Не забувала в часи «секретності», а тепер тим більше. Інколи просить, щоб завод виконав ті чи інші роботи, інколи просто каже — роби. І роб-

лять. Навіть було, що раз на тиждень хоч роботу зупиняй в якомусь цеху і йди порядок наводити — вулицю замітай. Що поробиш — конверсія! Зрештою, здається вирішили, що краще двірника тримати на 150 крб. Все це добре прослідкувати на цифрах — завод має прибутку від реалізації 7 мільйонів, а собі залишає десь з чотири.

Тепер про головне — всі ці гроші йдуть чи на покращення умов праці, чи на соціальні потреби заводчан. У тому числі й комсомольців. Їх тут десь з тисячу. Хороших виробничників, людей, які шанують свою працю. Ну, а про те, що і їх не залишає завод, який має думаючого про працівників директора, в цьому нема ніякого сумніву.

Ю. ЯРОВИЙ.
м. Гайворон.

ПІДСАДИ КАЛИНИ

тучих рослин, які радують нас від першого подиху весни до перших морозів. Понад тисячі їх приносять користь людині, в т. ч. лікарські, деревинні — ефіроолійні, декоративні рослини. В нинішніх умовах, коли з боку населення зростає попит на цінну лікарську сировину, виготовлену з цілющих трав, наша станція працює і над питаннями раціонального використання вторинних ресурсів, зокрема — вирощування лікарських рослин на нашій навчально-дослідній ділянці.

— Є вже якийсь досвід у цій справі!

— На це запитання ведучий популярної телепрограми «Поле чудес» відповів би незмінним: «Є такий досвід». Якщо ж серйозно, то наші юннати не лише вчать вирощувати дикоростучі лікарські рослини, а й пізнають секрети агротехніки цих культур. Зібраний урожай було передано в цьому році в республіканський фонд «Діти Чорнобілля». Це насіння таких трав як ромашка, кропива собача, оман високий, меліса, щавлій та інші.

— Хіба лікарські рослини можна вирощувати тільки в спеціально створених для цього умовах!

— Ні, набутий нами досвід дозволяє переносити роботу по відновленню цінних видів рослин на ділянки землі, непридатні для землеробства. Три роки тому ми розпочали у себе роботу по підсіву та підсадці особливо цінних та рідкісних дикоростучих рослин в лісосушках, балках, на лісових полянах. Ось і в минулому році висадили валеріану, червону калину, мелісу — усього вісімнадцять видів лікарських рослин. Не меншу кількість рослин висадимо і в цьому році.

— Для створення подібної рукотворної, так би мовити, «зеленої аптеки» надзвичайно важливо мати достатню кількість посадкового матеріалу, що в наш не легкий час теж входить до розряду дефіцитів...

— Працівники станції передбачили ці негаразди і тому створили насінневі ділянки меліси, щавлій та інші. Окрім того, весною вирощується також розсада валеріани лікарської.

— Яке ваше особисте ставлення до створення екологічних центрів в області з метою збереження і охорони природи, її флори та фауни, яких не торкалася б рука меліоратора чи аграрника! Питання це викликане тим, що в багатьох європейських країнах, особливо у скандинавських, крім національних парків та заповідників, існують невеличкі на 120—150 гектарів заповідні екологічні чисті зони, в яких заборонена діяльність людини. Чи є у нас такі заповідні куточки!

— Зараз настав такий час, коли кожна школа, кожний будинок піонерів, кожна станція юннатів хоче мати охоронні екологічні зони. Ними в першу чергу повинні стати парки і сквери, місця гніздування рідкісних птахів, території, де ростуть корисні рослини.

Треба серйозно подумати і про врятування малих річок та озер, бо від їх чистоти залежить наше життя і здоров'я. Тож було б добре, щоб кожна піонерська дружина, кожний загін або клас взяли під охорону, скажімо, певну ділянку річки і навели там порядок, встановили контроль за господарствами, слідували б за станом води та рослин. Подібні корисні справи юних екологів стануть внеском у русі учнівської молоді республіки «Моя земля — земля моїх батьків», тим паче, коли ми почнемо відтворювати типові наше українське озеленення.

Посадіть калину, вербу, мальви, чорнобривці, руту, м'яту, вивчіть їх символічне значення в житті народу нашого — щедрішими на добро станете.

м. Кіровоград.

Розмову зі А. САРЖЕВСЬКИМ.

Обласна станція юних натуралістів райони за збереження і примноження землі — земля моїх батьків». Сьогодні — інтерв'ю з її методистом Валентиною Володимирівною САЦ.

підтримала рух учнівської молоді України, звичаїв, обрядів народу «Моя земля — земля моїх батьків».

— інтерв'ю з її методистом Валенти-

СКАЖІТЬ, будь ласка, чому програма руху не лишилася байдужими юних натуралістів області!

— Це дійсно так. Він сприяє розвитку наукової і дослідницької діяльності підлітків, реалізації їх здібностей, формуванню самосвідомості тощо. Ми працюємо за одним з його напрямків «Мій край — моя історія життя». Ним, зокрема, передбачено вивчення природи рідних місць, історії землеробства, природокористування. Актуальним залишається і питання збереження, відтворення та раціонального використання вторинних ресурсів.

— Що могли б внести юні представники у важливу справу охорони навколишнього середовища, оздоровлення природи!

— Якщо коротко, то необхідно поліпшити екологічне виховання та екологічну культуру всіх людей. Потрібно наполегливо і повсякденно оберігати все живе. Не знищувати, не забруднювати річки та озера. Не пере-

творювати водойми в помийниці. Не перетворювати зелені зони відпочинку у смітники і звалища. Не розпалювати вогнища, де кому заманеться. Головне тут — усвідомити, що природа досить беззахисна і що нам просто неможливо її кривдити, бо врешті-решт ми кривдимо й обкрадаємо самих себе.

— У районах і містах області виникають різні екологічні клуби, гуртки, об'єднання. Активну участь беруть в них школярі. Що ви їм порадите?

— Ми вітаємо ці починання. Хочеться лише побажати, щоб подібні об'єднання створювалися в кожній школі, в позашкільних установах. Потрібні вони і в кожному селі та мікрорайонах міст області. Важливо, щоб діяльність мала не формальний, а практичний характер.

— Ви говорили про відновлення рослинних ресурсів...

— Наші степові крутосхили, річки, ставки і болота слугують домівкою приблизно для 1500 видів дикорос-

ДОРОГА ДІРКА НА ШТАНЯХ

НЕ СМІШНО

— От чорті!.. Тільки джинси купив і вже об цях... — сердито прошепотів Юрій Кравченко. — Ну й крісла! Хоч стільця з дому бери, аби фільм у цьому кінотеатрі подивитись.

— Що там таке, Юрко? Чого востузиця? — повернувся до нього товариш, котрий сидів поруч, а сам в ту хвилину, коли повертався, ледь не впав на задній ряд: спинка від крісла давно відірвана... Добре, що той, хто сидів позаду, «впіймав» його.

Такі випадки у нашому кінотеатрі — не рідкість. Подібні сценки можна бачити чи не щовечора. А від реплік, якими супроводжується чиесь чергове падіння, бурляють, навіть стіни.

У залі для глядачів більше чотирьохсот крісел. Майже половина їх поламана.

— Миного Германовичу, ви чуєте, що говорять глядачі у вашому кінотеатрі? — питаю у його технічного керівника М. Г. Ніконова.

— Знаю і чую отаке щодня, — говорить він, — але що я можу зробити? Крісла у залі дійсно німудіші, їх давно вже пора списати.

— Кажуть, що ними користувались ще в новоукраїнському кінотеатрі імені Шевченка, а коли купили нові, старі привезли до нас.

— Це справді так. Мені й са-

мому незручно, що люди сидять в отаких кріслах. Ми й у районі про це говорили, і в сільську Раду звертались: «Допоможіть», а там у відповідь: «Кінотеатр не у нас на балансі». Ось так.

— То чий ж ви тоді?

— Кажуть, що обласного управління кіновідеопрокату. Звертались і туди, однак...

Допоки шукають того, хто на решті придбає нові крісла для кінотеатру, хлопці й дівчата рають об цяхи дороги (перш за все для сімейного бюджету) штани і плаття. Рають і згадують місцеву владу, божу матір, клубне керівництво.

Понимати ніхто не допоміг. Ні нормальними кріслами, на які можна було б сісти без остраху, ні компенсацією за зіпсовані речі. Кого хвилюють порвані штани, якщо вони чужі?

Цінаво, а якщо генерального директора обласного управління кіновідеопрокату І. Т. Прициского посадити на таке крісло, чи були б його репліки аналогічні тим, котрі обмінюються сільські хлопці? Коли йдуть із клубу додому, прикривши рукою вирваний шмат тканини на вельми делікатному місці.

Л. САВИЦЬКИЙ.

с. Рівне,
Новоукраїнський район.

БЕЗТУРБОТНІСТЬ.

Фото В. ГРИБА.

Хочеться жити по-людськи

ЛИСТ З КОМЕНТАРЕМ

Дорога редакція!

Допоможіть нам вижити! Тридцять років тому, чи може й більше того, були призначені під знесення будинки, що на вулиці «20 років міліції». До цих пір все як було, так і лишилось, а 30 років — це півжиття.

Будьте добрі, прийдіть до цих нещасних, забутих богом і людьми людей і ви в цьому переконаєтесь. Наша вулиця не так далеко від центру міста, а люди не мають ні води, ні радіо, ні світла. Поряд школа № 7 імені Пушкіна — музей, а в якому місці? Зробили дорогу. Справа від дороги живуть сотні бездомних собак, смітєве звалище, сморід, колонка не діє... Невже не можна збудувати будинок і виділити під їзд для жителів цих восьми будинків? Знести їх і дати людям змогу жити в нормальних умовах, врешті-решт спокійно померти.

Школа в такому місці, діти йдуть смітниками, дихають сморідом, скрізь мухи, пацюки в квартирах раються, та нікому нема до цього діла. Знесення припинили, напаскудили, напсували і пішли будувати в Соколовку. Скільки можна чекати? Що тоді говорити про околиці, коли таке робиться в центрі?!

Допоможіть нам! Інакше доведеться шукати тих, хто наведе порядок, не в Кіровограді, а в Києві. Доведеться, мабуть, послати людей до Кравчука — разом із змітками цих смітників, пацюків, собак, які відвідують нас щодня, тоді як представники влади до рогу сюди давно забули.

Жителі будинків №№ 60, 62, 64, 66, 68, що по вулиці «20 років міліції».

ВІД РЕДАКЦІЇ: Наш кореспондент побував у цих будинках, розмовляв з людьми, які звернулись за допомогою.

— Уже стільки років мають зносити, — говорить пенсіонерка Олександра Степанівна Данчул, — але, як бачите, не живемо, а мучимось в оцих аварійних стінах.

— У нас хатина на дев'ять квадратних метрів, — це Надія Володимирівна Ходій, — нас четверо. Я, чоловік і двоє дорослих дітей. Гляньте, чи можна ось у цій кімнаті жити. Спати ніде, доводиться доньку і сина класти на підлогу, навіть сісти пообідати всім разом — уже проблема... Куди тільки не звертались, а нам у відповідь: «У нас багато таких...» Була і комісія, але вона теж подивилась і сказала: «Ще можна жити!» А як тут жити!

— Ви гляньте, що робиться на вулиці! — знервовано продовжує розмову Світлана Федорівна Шевцова. — Ціле кубло собак розвелося, а діти ж у школу ходять, сміття он яке над дорогою. Ніхто його не вивозить, нікому не потрібно. Оцих нещасних вісім хат уже скільки років збираються зносити і ніяк. Обіцяли знести, побудувати, дати людям квартири, але, як кажуть, було б сказано...

— Світло на нашій вулиці з переборами, — говорить Надія Володимирівна Ходій, — радіо не говорить, вода в колонці теж рідко буває. Ось і живи як хочеш.

Що ж, як бачимо, автори листа нічого не перебільшили. Живуть і справді дуже нелегко. Знають, певно, про це і в міськвиконкомі, однак «віз і нині там». Може, пора вже його зрушити!.

О. СИЛАЄВА,

голова Кіровоградського обкому товариства Червоного Хреста.

РОЗСІЄМО ПІТЬМУ САМОТНОСТІ

МИЛОСЕРДЯ

У цьому році Всесвітній день Червоного Хреста проводиться під девізом «Розсіяти пітьму». Він є водночас і девізом Всесвітньої кампанії, організованої Міжнародним рухом Червоного Хреста і Червоного Півмісяця у 1990—1991 рр. по захисту жертв численних воєн. За словами Корнеліо Соммаруга, президента Міжнародного комітету Червоного Хреста: «Кампанія виступить на захист і підтримку основних прав людини, передбачених Женевськими конвенціями». Адже страждання людей — сім'ї, яка потрапила під обстріл, дитини, що підірвалася на міні, стариків, вигнаних уночі озброєними людьми із землі своїх предків, — скрізь однакові.

Від збройних конфліктів потерпає насамперед цивільне населення: дев'ять із десяти жертв — це цивільні люди. Більше 80 відсотків із них — діти, жінки, стариків.

У нашій країні за останні два роки в міжнародних та інших конфліктах загинуло близько тисячі чоловік, вимушені мігрувати — 600 тисяч.

Ідея проведення кампанії — сприяти захисту і допомозі жертвам збройних дій, повернути увагу до їх потреб і турбот. Чому девізом вибрано саме заголовок «Розсіяти пітьму»? Він запозичений у великого гуманіста Альберта Швейцера, котрий сказав: «Рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця подібний променю світла, який розсіює пітьму і вказує правильний шлях. Наш обов'язок — не дати згаснути цьому променю».

Найстаріший міжнародний гуманістичний Рух — Всесвітній рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця протягом своєї 125-річної історії довів відданість загальнолюдським цінностям, оголосивши кампанію по захисту жертв війни, закликає світову громадськість, лідерів держав і воюючих сторін розгорнути діяльність і добитися визнання того, що кожне людське життя є предметом загальної турботи.

У кожному регіоні є люди, доля яких не може не турбувати нас сьогодні. Звичайно, багатьом із них допомагають комітети і організації товариства Червоного Хреста, основним напрямом діяльності якого є надання медико-соціальної допомоги знедоленим. З цієї метою і створено службу милосердя Товариства. До 1989 року у нашій області вона нараховувала 40 медичних сестер. Завдяки відрахуванням коштів обласним відділенням Українського фонду миру нам пощастило розширити її до 59-медичних та 30 молодших сестер. Однак, враховуючи те, що в області майже 16 тисяч самотніх престарілих, більше половини яких потребують медико-соціальної допомоги, навіть такий склад служби милосердя не задовольняє наших потреб.

Торік тана допомога була надана 4790 громадянам. Для багатьох людей вона є просто життєво необхідною. Тому сьогодні

хочеться сфокусувати велике спасіння нашим сестрам милосердя, які для багатьох самотніх, забутих людей стали ріднішою душею. Це — Ніна Іванівна Ермоленко з Олександрії, Любов Іванівна Павленко з Новомиргорода, Раїса Петрівна Товмаченко з Новоукраїни, Катерина Іванівна Блажко з Гайворона, Ірина Євгенівна Цубун зі Знаменки, Зінаїда Іванівна Нечай з Устинівки, Катерина Іванівна Бабич з Голованівська, Валентина Маріївна Синицька, Лідія Михайлівна Радченко, Олександра Іванівна Шаповалова та Лідія Сергіївна Марусенко з Кіровограда.

Останні два роки створювалися загони милосердя в навчальних закладах. Зараз такі загони діють в Олександрійських педагогічному та медичному училищах, Кіровоградському медучилищі. Найактивнішим членом загону милосердя медичних училищ товариство Червоного Хреста випустило стилістку імені Даші Севастопольської.

На прохання нашого комітету парафії Кіровоградської православної церкви надають соціально-побутову допомогу 86 тяжкохворим та інвалідам.

Але, на жаль, не всім, хто цього потребує, можемо ми допомогти — не вистачає сестер милосердя та працівників відділу соціального забезпечення по надомному обслуговуванню самотніх престарілих.

Для допомоги знедоленим потрібні не тільки теплота душі і співчуття, а й значні кошти. Саме їх виділяє нам обласне відділення Українського фонду миру, Рада федерації профспілок області, кіровоградські виробничі об'єднання «Дружмаш» та «Радій», олександрійський електромеханічний завод та завод «Поліграфтехніка», колгоспи «Дружба» Новоукраїнського, «Червоний Прапор» Олександрійського, імені Ватутіна і «Родина» Маловисківського, імені Литвинова Новоархангельського, імені 40-річчя Жовтня Світловодського та імені Ілліча Гайворонського районів, Заваллівський графітовий комбінат, завод «Сегмент» з м. Кіровограда, Ульяновський цукрозавод, кіровоградські меблевий комбінат та м'ясокомбінат, комбінат хлібопродуктів № 2. Так, тільки обласне відділення Українського фонду миру перерахувало торік 107 тисяч карбованців на утримання служби милосердя. Але й цього мало.

У зв'язку з необхідністю підвищення заробітної плати сестрам милосердя Товариства до рівня працівників охорони здоров'я, виплатою компенсацій за рахунок Товариства (на жаль, не держави), значним збільшенням кількості потребуючих матеріальної допомоги перед нами гостро стоїть питання по залученню додаткових коштів на медико-соціальну допомогу від державних та громадських організацій. З цією ж метою ми стали практикувати проведення благодійних ярмарок, лотерей милосердя, концертів, зборів пожертвувань.

Завдяки цьому збільшилась можливість матеріальної допомоги з 12800 карбованців у 1989 році до майже 31 тисячі — у минулому. Серед тих, хто її одержав, — 365 малозабезпечених самотніх престарілих, 30 учасників ліквідації наслідків на ЧАЕС, 18 багатодітних сімей, 6 сімей біженців та 5 іноземних студентів, які навчалися в Кіровоградському медучилищі.

Рада федерації профспілок області перерахувала торік 56 тисяч карбованців, які були використані на допомогу солдатським вдовам.

Сьогодні обком Товариства надає кошти Новомиргородському, Олександрійському та Добровеличківському районним комітетам ТЧХ для обладнання будинків інтернатів м'яким інвентарем, меблями, одягом та взуттям для їх мешканців. На цю милосердну справу використано близько 5 тисяч карбованців.

Вже традиційним стало шефство нашого обласного комітету над жителями Ємільчинського району Житомирської області, які постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС. Торік спільними зусиллями комітетів Товариства, колгоспів колгоспів, радгоспів, підприємств та автотранспортних організацій зібрано і відправлено (безкоштовно) жителям підшефного району 118 тонн «чистих» продуктів на суму 50 тисяч карбованців.

У переддень трагічної п'ятої річниці аварії на ЧАЕС було знову відправлено колону машин з 40 тоннами сільськогосподарських продуктів: борошно, зерно, крупи, мед, картоплю, олію, різні соки надали Знаменський консервний завод та колгоспи Добровеличківського, Олександрійського, Онуфріївського, Маловисківського, Знаменського, Петрівського, Вільшанського і Гайворонського районів.

Для дітей Чорнобиля від Онуфріївського райвиконкому відправлено 70 подарунків з цукерками. Завдяки допомозі Кіровського райвиконкому від підприємств району — комбінату хлібопродуктів № 1, сокоекстрактного заводу, міськмолочозаводу та заводу продовольств Ленінського району обласного центру, відправлено на Полісся печиво, макаронні вироби, халву, соки, масло, мармелад та згущене молоко. На перераховані кіровоградським м'ясокомбінатом дві тисячі карбованців закуплено майже 2 тисячі літрів соків.

Обласний та районні комітети товариства Червоного Хреста щиро дякують головам та колективам колгоспів, керівникам підприємств та автотранспортних організацій за участь у цій благородній справі, за небайдужість до чужого лиха, за чуйність серця.

Милосердя безмежне і невичерпне. І чим більше у нього сподвижників, тим менше буде у нас знедолених, потребуючих турботи і підтримки. Ми сподіваємось, що цей заклик дійде до серця кожного з вас.

ВІТРИЛА

ВІРШ В АЛЬБОМ

* * *
У присмерку трава встає
навшпиньки,
і ходить вітер кронами дерев,
і їжачиха укладає шпильки
на ніч. і в лапки їжачка бере,
і колихає. І співає листя

разом із нею пісню їжачку.
По темнім лузі квіти
розбрелися,
мов заніміли в дивному
танку.
...У присмерку слова звучать
інакше —

Надія СТЕ
говорить присмерк мовою
дерев.
Спить їжачатко солодко,
неначе
упевнене: до ранку світ не
вмре...

МІЙ СПІВУЧИЙ КЛАС

Я дуже хочу, щоб про мій клас знали мої ровесники. Мої друзі — народ талановитий.

Ось і травень посилав тепло і ніжність. А в нас у класі це тепло відчувається протягом цілого року. Ми мандруємо у сиву давнину на уроках української мови та літератури. І веде нас цією дорогою наша вчителька Валентина Дмитрівна Куліш. Співає-

мо разом з козаками-молодцами і поспішаємо в далекі походи разом з ними.

Летить народна пісня, продовжуються традиції українського народу. Ми будемо пам'ятати про своє коріння, про те, що все життя «за нами будуть мандрувати очі материнські і білява хата», і та верба, що додому поверта. І про це співають Дмитрик

Распутін та Дмитрик Попельницький в пісні «Де б я не їхала, де б я не йшла». Ця пісня стала улюбленою для всіх моїх ровесників. Славко Данильченко дуже любить пісню «Ой, на горі та високий дуб стояв».

Ганнуса Врабій записала в селі своєї бабусі пісню «Марина». А Наталя Заниздра записала від своєї бабусі пісню «Шуміла ліщина, шумів ди-

кий гай». Створена ця пісня в 1885 році хлопцем Максимом. Українські народні пісні ми збираємо, заглиблюючись в історію народу. Розповідають нам легенди, співають пісні наші бабусі і знайомі старші люди.

І знову звучить запальна мелодія. Це своїми тоненькими голосочками виспівують Регіна Плякова і Таня Масаніна пісню «На вулиці скрипка грає».

А який талант у наших гумористів! Артистично виконують гуморески Світлана Попова — «Ото жених», «Андрія дружина», «Програма», Наталя Ворона — «Гриць», «Гливік цу-керки», «Металолом».

С. ЮТИШЕВ,
учень 6-В класу СШ № 16.
м. Кіровоград.

ПРО МОВУ І ШАРОВАРИ

СОЦІУМ

На запитання анкети відповідали учні 9—11 класів середньої школи № 15 м. Кіровограда.

1. Яку мову вважаєте для себе рідною?

96% опитуваних назвали рідною мовою українську. Аргументи у багатьох анкетах схожі: «Українська мова найкраща, бо вона моя». «Я живу на Україні як я можу вважати іншу мову рідною?» «Для мене говорити українською мовою легше, ніж російською». «Дід мій українець, батько і мати — теж українці. Як я можу зневажати мову своїх батьків». «Я українець, і хочу щоб моя мова ніколи не згасла».

4% анкетованих назвали рідною мовою — російську. «Навколо мене всі говорять по-російськи. В тролейбусах. В магазинах. На вулицях. В кінотеатрах». «Я сам росіянин, тому і рідна мова моя — російська. Хоч зараз навчаюсь в українській школі. Вважаю, що зобов'язаний знати мову тієї нації, де живу».

2. Як ви ставитесь до українських народних та естрадних пісень?

98% юнаків і дівчат схвально відгукнулись на запитання, 2% старшокласників заперечили українські народні і естрадні пісні.

Серед народних пісень юнаки віддали перевагу пісням «Розпрягайте, хлопці, коні...», «Ой на горі та й жінці жнуть...», «Несе Галя воду», Дівчата найбільше люблять — «Ой на горі два дубки», «Червона калина», «Ой Марічка чічері».

У оцінці української естради старшокласники були більш одноставними. На 1-му місці назвали Русю та її пісні, на 2-му — Ірину Бистрик і на 3-му — Андрій Миколайчук. Найбільш популярні групи «Руся», «Вечірній попшкола», тріо «Аванс». Найулюбленіші пісні: «День народження Наташі», «Дівчинка русава», «Піду втоплюся у річці глибокій».

3. Чи носили б ви зараз український національний одяг?

Дівчата: «Я б носила вишиту сорочку та хустку». «Українські сорочки подобаються всім. У них багато фарб і фантазії». «Не дуже, але гарну сорочку із задоволенням би одягла». «Носила б тільки на свята». «На вишиті сорочки зараз мода».

Юнаки: «Я б носив вишиту сорочку, вона пасує мені». «Українські сорочки зараз у моді».

Серед старшокласників лише 46% опитуваних стверджувало, що відповідає на питання. При цьому в основному юнакам і дівчатам подобаються вишиті сорочки.

50% анкетованих заперечили — «Він мені подобається. Але б не носив. Час вже не той». «Уявіть себе в шароварах і чоботах в кінотеатрі». «У футбол погано грати в шароварах». «Якщо комусь одягати український національний одяг, яскраво оздоблений. То комусь дозветься, як і раніше, ходити босоніж у «танці» свитці».

А ВОЙНИИ

«ТРЕБА МАТИ ГОРДІСТЬ»

РЕЗОНАНС

Я хочу відповісти своїй ровесниці Ользі К. на її листа, який мене дуже стурбував.

Оля, звертаюся до тебе я, дівчина твоїх років, твоя ровесниця, Наталя. Мене дуже стурбував твій лист.

Зі своїм хлопцем я зустрілась в 14 років, тоді коли йому було 15. Ми з ним спочатку товаришували, але потім у нас була справжня любов, яка можлива в ті роки, але трохи пізніше я дізналась від своїх друзів, що він хоче мене кинути, бо набридло все йому. Я тоді теж думала, що не переживу, я ходила як мара, мені не хотілося жити, але все обійшлося. Після нього я зустрічалась з іншим хлопцем, але й той мене покинув, хоч зараз кається, та пізно. Мені дома говорили, що я хлопців міняю як рукавички, але ж вони не розуміють чому до мене довго не ходить хлопець і я їм цього не могла пояснити.

Отож, я зустрічалась з 6-ма хлопцями. Вони мене кидали тому, що я не хотіла віддавати їм свою дівочу честь. І ось зараз я зустрілась з хлопцем, який старший за мене на 2 роки. Я йому сказала, що в перший день нашого знайомства, що багато він від мене не одержить, якщо цим не задоволений, нехай не їздить.

Але він їздить поки що, не знаю, як буде далі, але я вважаю, що маю рацію. І всі ті колишні бажання покінчити життя самогубством, зараз здаються смішними.

І ще я хочу тобі порадити: якщо хлопець любить, він ніколи не вимагатиме в дівчини те, що вона вважає для цієї пори неможливим. Треба завжди мати свою дівочу гордість.

НАТАЛЯ.

Кіровоград. Юне літо-91.

Фото В. ГРИБА.

ЩАСЛИВИЙ З ВЕСНЯНКАМИ

Уперше позаздрили харківські хлопчики і дівчатка своїм ровесникам — власникам веснянок. У місті проходив республіканський дитячий кінофестиваль і їх пускали на перегляд безкоштовно. Фестиваль називається «Веснянки». За народними прикметами, руді — найщасливіші. Прикмети підтвердилися. Організатори перегляду з творчого об'єднання «Кінотеатр» при Всесоюзному товаристві друзів кіно на гроші, виділені одним з харківських орендних підприємств, зуміли познайомити глядачів з документальними, мультиплікаційними та ігровими картинами тридцяти шести самодіяль-

них клубів і об'єднань із РРФСР, Молдови, Прибалтики, вісімнадцяти областей України. Десяти юним авторам фільмів вручені премії по десять тисяч карбованців, багатьом вручені направлення на кінофакультети ряду вузів країни. Крім того, всі учасники фестивалю, в програмі якого були також рок-тусовка, карнавал персонажів улюблених «мультиків», конкурс краси «Міс Веснянка» отримали від організаторів подарунок — відпочинок на спортивній базі Харківського виробничого об'єднання.

За матеріалами преси.

ДЕ НАШ ТЕЛЕВІЗОР?

Пишуть вам жителі гуртожитку № 3 Олександрійського радгоспу-технікуму. Хочемо розповісти вам про наше життя-буття в гуртожитку. Був у нашій «рукавичці» кольоровий телевізор, усі із задоволенням у вільну хвилину приходили поцікавитися, що робиться у світі, подивитися цікавий фільм чи передачу. Усе було добре до пори до часу. Одного разу прийшли подивитися кіно, але червоний куточок був зачинений. Пішли до чергової [О. О. Тзбунченко] і попросили ключі, але вона відповіла, що телевізор зламався. Нас-

тупного дня телевізор працював. Але знову під час чергування О. О. Тзбунченко телевізор стояв на складі, тому, що його хотіли украсти. Нам сказали, що телевізор поставлять тоді, коли на вікнах зроблять ґрати. Але ж ви самі зрозумійте, як можна дивитися на білий світ через ґрати! Ми ж не в'язні!

Підкажіть, що нам робити з усіма нашими не порядками! Допоможіть нам. Ми дуже Вас просимо!

Група учнів.

ШКІЛЬНІ ПОДІЇ

Принципово до атестації педагогів поставились у Піліпакській середній школі. Як невідповідаючий посади був звільнений з роботи 59-річний викладач фізичної культури З. О. При контрольній перевірці вчитель не вклався в жоден з нормативів, з якими працювали його школярі. Не перекладіні не викнав 10 разів підйом перевертом, 6-кілометрову дистанцію подолав останнім. Вітораметрову висоту взяв лише з 11-ї спроби

За погану «профілактику по влаштуванню випускників школи у сільській місцевості» сувору догану було оголошено вчительці співз. С. Голосистій. При перевірці з'ясувалось, що замість програмної пісні «Дереvenька моя» вона примушувала дітей співати «Як тебе не любити, Києве мій?»

Вміло поєднує викладач історії О. Бувалий свій навчальний предмет з туристсько-краєзнавчою роботою у районі. Під час невеличкої прогулянки по рідних Березняках учитель всього за три дні зумів переконати дітей, що Іван Сусанін в історії нашої країни — людина надзвичайної відваги, витривалості патріотизму.

На «гарячому» був пійманий учень 7-го класу Теплівської неповної школи Сергій Голуб. Під час обідньої перерви у шкільній їдальні він поцупив у свого товариша тарілку супу.

В особистих інтересах використовував шкільний туалет восьмикласник Д. Д. За його відвідування він збирав з кожного молодшого школяра 20-копійчаний податок.

Зусиллями всього педагогічного колективу злочинне діяння новоспеченого «кооператора» було припинено. За конфісковані гроші радою школи було вирішено спорудити сучасний підземний туалет, обладнаний стереопроекторами і відеоманітофонами.

Як керівник злочинної групи токсикоманів до кримінальної відповідальності був притягнутий вчитель 11-ї мії. Засвідчили діти: перед проведенням контрольних дослідів він завжди говорив: «Не тицяйте пальцем у рідину, а от понюхати — завжди треба».

В. АНТОНЕНКО.

КРОСВОРД «ДРЕВНІЙ РИМ»

ПО ВЕРТИКАЛІ: 2. Племя в Італії. 4. Острів на півдні Італії. 5. Річка в Італії. 6. Рада старійшин у древньому Римі. 7. Член ради старійшин. 8. Люди, що переселились в Рим з інших місць. 10. Давньоримський воїн. 13. Полководець-переможець, що урочисто в'їжджав у місто.

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Гори на півночі Італії. 3. Нащадки жителів древнього Риму. 5. Захват, що супроводжував переможців. 8. Війна між римлянами та карфагенянами. 9. Форма державності. 11. Древнє місто на березі моря. 12. Римський полководець.

Склав Андрій ВАПЯВСЬКИЙ, учень 6-Г класу СШ № 6 м. Кіровограда.

«ІНДІЯ — ЛЮБОВ МОЯ»

ЦІ СЛОВА належать Світлані Бондар, учениці одинадцяти класу Голованівської середньої школи.

Світлана з дитинства закохана в мистецтво Індії, її культуру, звичаї. У будинку, в якому вона живе разом з батьками, обстановка нагадує індійську. Стіни кімнат прикрашені креслами східної країни, фотографіями індійських акторів. На книжкових полицях — книжки про джерела розвитку індійської культури, її здобутки за багатотисячолітню історію. Саме звідси і черпає Світлана знання про Індію, її культуру.

Окрім цього, дівчина має особистий фонд з фоно- і фотоматеріалів. Захоплення індійською культурою не заважає С. Бондар успішно навчатися в школі. Ще коли була у шостому класі (чотири роки тому), Світлана з власної ініціативи організувала хореографічний ансамбль «Крішна». На жаль, на той час ніхто з педагогів ініціативу не підтримав.

Та, на щастя, ансамбль знаходив свій простір, поповнювався новими членами з 2, 4, 6, 7, 8-х класів. І коли ця група заявила про себе як справді майстерний хореографічний колектив тоді й вчителі прихилилися до нього.

Ведучою акторкою стала сама Світлана: погляньте лише на знімок, на те, як вона ви-

конує індійські рухи — одразу помітна пластичність, ніжність. І враження таке, ніби індійський танець виконує не українка, а справжня індіанка. «Крішна» завоювала симпатію глядачів у Голованівському районі.

І не лише у районі. У квітні цього року Світлана Бондар взяла участь у обласному огляді-конкурсі самодіяльних колективів, на якому була відзначена грошовою премією. Були бурливі й теплі оплески глядачів, які високо оцінили здібності юної танцюристки.

— Світлана якась загадкова людина, — ділиться своєю думкою режисер Ульяновської кіностудії В. Ф. Кизима. — Якось одержав від неї листа, у якому коротенько розповіла про себе. Після деяких вагань я вирішив зустрітися з нею. І вже при зустрічі, у розмові, зрозумів, що дівчина до індійського мистецтва ставиться серйозно. Спробувавши захоплення Індією передати на екрані. Фільм був знятий успішно. А називається він — «Індійський лотос — квітка печалі»...

Юнка сміливо йде до своєї мети. А мрія її — стати кваліфікованою акторкою-танцівницею.

— Світлано, чи легко вчитися індійського танцю? — цікавився я.

— Якщо зізнатись, то нелегко. Бо й досвіду не достатньо і методичних розробок та порад обмаль. Але я люблю справу, за яку взялася і вболіваю за нашу групу «Крішна».

— Що саме ви виконуєте?

— У репертуар нашого невеликого колективу входять індійські, циганські танці та популярна нині «Ламбада». Все вивчено і освоєно самостійно. Нам приємно займатися цим. Звичайно, наші своєрідні «гастролі» по Голованівщині відбулися лише при сприянні клубних працівників та керівників колгоспів, інших установ.

Л. САВИЦЬКИЙ.

м. Голованівськ.

P.S. Світлана має бажання листуватися з друзями із Індії, що навчаються у вузах м. Кіровограда. Була б дуже рада, якби їй писали на адресу: 317640, м. Голованівськ, Кіровоградської області, вул. Титова, 120, Бондар Світлані Анатоліївни.

На знімках: Світлана Бондар танцює індійський танець.

Сторінка для учнів шкіл, ЛТТУ, технікумів, студентів та педагогів

Перший квітневий номер нашої полоси ще раз підтвердив, що люди завжди хочуть знати про це, про те, і про все інше. Читачі, які звернулися до редакції (в основному, це були телефонні дзвінки), просили знайти стародавні кулінарні рецепти; з'ясувати, чому буває металічний присмак у роті; чи можна виходити заміж за обранця, якщо цьому суперечать дані гороскопу; чи обов'язково прививати дитину перед тим, як віддавати до дитячого садка, що робити, коли потіє голова та інше.

Відповісти відразу на все, звичайно, неможливо. Але з часом, думаємо, всі, хто до нас звернувся, зможуть дізнатися про те, що їх цікавить. Так що дзвоніть, пишіть — і питаєте.

Ця дивовижна морська капуста

Єдине, чого у наших магазинах вистачає, так це морська капуста. Як кажуть, бери — не хочу. І ціна не дуже кусається. Але ж не беруть. Мабуть так, справді, не хочуть. А даремно...

Назва «морська капуста» об'єднує цілу групу водоростей, які належать до родини ламинарієвих. Усі вони мають подовжену, за формою ремня, слань (від 1 до 15 — 20 м), ростуть на дні моря, прикріпившись до нього не корінням, а своєрідними виростами-ризоїдами.

Властивості морської капусти просто дивовижні. Вона може застосовувати окремі мікроелементи із води (наприклад, йод) і нагромаджувати у 100 тисяч разів більше, ніж міститься його у самій морській воді. Спочатку із водоростей одержували агар, потім з нього попелу — соду для виробництва мила і скла. Зараз багато хворих знають, що морська капуста сприяє відновленню сил після перенесених тяжких захворювань чи нервово-психічних напружень.

Вона діє як загальнозмичуючий засіб. Її дають при лікуванні атеросклерозу і для попередження ендемічного зобу, при запальних захворюваннях тонкого і товстого кишечника та інших хворобах.

Морська капуста постачає нашому організму легко засвоюваний йод — важливий мікроелемент. При достатній кількості йоду зменшується в'язкість крові, знижується тиск, зменшується небезпека утворення тромбів і розриву судин (інсультів), зменшується кількість холестерину в крові.

Крім цього, морська чарівниця — прекрасний дієтичний продукт. Її хімічний склад дуже багатий. У ній є цукри, білки і жири, клітковина, вітаміни В1, В2, В12, РР, провітамін А і цілий набір мікроелементів. Крім йоду — бром, марганець, кобальт, цинк, магній та інші.

Цю капусту не треба заготовляти, переробляти і зберігати. Її можна купити у вигляді консервів у продуктовому магазині, су-

шену — в аптеці. Остання, зокрема, приготувана у вигляді крупки, служить додатком до будь-якої страви. Із консервованої капусти кухарі і домогосподарки теж готують багато смачних різноманітних страв. Наприклад, вітамінний салат.

Для нього вам знадобиться 100 — 150 г морської маринованої капусти, 1 — 2 солоних чи свіжих огірки, 2 — 3 морквини, 1 — 2 яблука, 1 варене яйце, 3 — 4 столові ложки сметани, сіль, зелень. Моркву натріть на крупній тертці, огірки і яблука наріжте тонкими скибочками.

Як приготувати мариновану капусту? Її треба відварити, охолодити, нашинкувати і залити холодним маринадом на 8 — 10 годин.

Приготовлені продукти змішайте з маринованою капустою, нарізаною у формі лапші, заправте сіллю і сметаною. Перед тим як подати на стіл, прикрасьте яйцем і зеленню петрушки.

Перманентна ЗАВИВКА

Кожна жінка хоче бути гарною. Усе можливе для цього вона намагається зробити вдома, але інколи поспішає й у перукарню — за завивкою, наприклад. Та, як відомо, допомагає зберегти зачіску. Але інколи волосся стає сухим і ламким...

На початку нашого століття німецький перукар Карл Неслер винайшов перманент. На той час Неслер був учнем перукаря у паризькому салоні. Він установив, що якщо змочити волосся лужним розчином, а потім намотати його на розігріту металеву гільзу, то зачіска надовго залишається хвилястою. Аби довше зберегти тепло (як у розігрітій прасці) для завивки застосовували велику і важку гільзу вагою близько одного кілограма.

Ідея Неслера виявилась живучою і в 1909 році перманент увійшов у моду після того, як з'явилися легкі гільзи-бігуди з електричним підігрівом.

Пізніше, у 30-х роках нашого століття було винайдено так званий хімічний перманент. При цьому способі вдається надати волосся хвилястість на довгий час без розігріву — за допомогою лужних і кислотних хімікатів.

Однак багато лікарів, і не без підстав, вважають перманентну завивку волосся шкідливою і рекомендують любителям пишних зачісок холодну завивку-укладку за допомогою звичайних бігудів без застосування хімічних розчинів.

Уся справа в тому, що під час перманентної завивки відбуваються зміни у білках, з яких складається волосина. Порушується її природний розвиток, і вона вмирає — пересихає, ламається. Тому якщо ваше волосся від природи сухе і ламке, від перманентної завивки доведеться відмовитись.

При нормальному і особливо жирному волосся її можна застосовувати. Однак не рекомендується поєднувати завивку із фарбуванням волосся хімічними фарбами. Після такої хімічної «атаки» воно може дуже постраждати (стане пересушеним, ламким, що призведе до посиленого його випадання).

І, найголовніше, якщо ви все-таки вирішили робити завивку, змириться з тим, що після неї ваше волосся здаватиме вам чимало клопоту: вимагатиме особливо ретельного догляду, що за нинішнього часу влетить вам у копійчку. Адже треба обов'язково користуватись засобами з відновною дією — кремами «Особий», «Парин», бальзамами «Балет», «Гольф», «Московский». Можна скористатись відтінковим шампунем-бальзамом «Ефектон».

Звичайно, при наших порожніх прилавках купити оце все у магазині — все одно, що дістати зірку із неба. Але ж є комісійні, комерційні (сорок, кажуть, буде валютний) магазини. Є, врешті-решт, товчок. Там — дорого, але ж хоч щось можна купити. Вам жаль грошей? Але ж ви хочете бути гарною? Краса, як і мистецтво, вимагає жертв... Навіть, якщо вони дуже відчутні для вашої кишені.

ЗАТИШОК У ВАШІЙ КВАРТИРІ

Кожній господині хочеться, щоб квартира була не тільки обставлена зі смаком, але разом з тим і відповідала сучасним вимогам гігієни і моди. Як це найкраще зробити? Можливо, вам допоможуть наші поради.

В інтер'єрі квартири велике значення має правильне розташування меблів. Якщо кімната вузька і витягнута, не варто ставити їх вздовж стін. Це тільки підкреслить подовжені пропорції приміщення.

Краса і затишок у кімнаті багато в чому залежать і від того, як меблі гармонують із забарвленням і малюнком шпалер і штор. Якщо ви хочете, щоб кімната здавалась вищою, підберіть малюнок на шпалерах і шторах, розташований вертикально. Горизонтальний малюнок ілюзорно знижує висоту, ніби розширює приміщення. Для невеликих кімнат більше підійдуть штори світлих тонів з невеликим малюнком.

Колір не тільки забезпечує естетичну виразність квартири, але й створює гарний настрій. Для спальної кімнати більш придатні м'які тони: жовтуватий, сіруватий, зеленуватий. Дитячу кімнату можна оформити, звичайно, яскравіше.

Для кімнат, вікна яких виходять на північ, підійдуть «теплі» тони — рожеві, золотисті, беж; а в тих, що на південь — «холодні», такі як голубий, зелений, лимонний.

Промінь сонячної енергії має велике значення для здоров'я людини. Тому треба частіше протирати вікна і не зашторювати їх у світлі години доби. Брудне скло затримує близько 70 процентів ультрафіолетових променів, котрі, як відомо, згубно діють на мікроорганізми. Виявляється, навіть тонка тюль затримує до 20 процентів світла, а густа, з щільним візерунком — до 35. Тому не тримайте кімнату постійно у півтемряві. Хоч варто нагадати, що занадто не тільки прикрашають кімнату, але й захищають житло від надмірного перегрівання влітку, а взимку, навпаки, від переохолодження.

Звичайно, дуже гарно, коли є кімнатні квіти. Однак, надмірний квітник на підвіконні «з'їдає» до 50 процентів природного освітлення. Квіти треба ставити так, щоб вони займали не більше 15 процентів площі вікна.

Значне місце в художньому оформленні інтер'єру займає світильник, вдало підібраний за кольором, формою і пропорціями. Для освітлення кімнати площею 15 квадратних метрів потрібна лампа потужністю 150 ватт, тобто по 10—12 ватт на квадратний метр. При висоті приміщення 2,4—2,7 метра люстри і абжури краще прикріплювати безпосередньо до стелі чи на вкороченому підвісі — це створить рівномірне освітлення по всій кімнаті. Для роботи доцільно використовувати одночасно як загальне освітлення, так і місцеве, (бра, торшери, настільну лампу).

Лівша—не смертельно...

Трирічна дочка моїх знайомих пише лівою рукою. Ложка теж майже завжди у лівій... Мама нервує, примушує дівчинку їсти правою рукою. Та відповідає голосним ревом. Ситуація — не позаздрись. Подруги заспокоюють: тільки б і проблем, а батьки в паніці — дитя не таке як у людей...

У 95% людей права рука є більш активною, серед інших 5% переважають так звані лівші і амбидекстри, тобто ті, котрі користуються правою і лівою рукою в однаковій мірі.

На ранніх стадіях розвитку людини обидві руки діють однаково, і тільки після півтора року одна з них стає активнішою по відношенню до іншої.

Великий російський фізіолог І. П. Павлов висловив припущення, що розвиток рухових функцій обох рук буде сприяти більш гармонійному розвитку дитини і дасть певні переваги інтелектуальному розвитку. Він нагадував, що серед видатних людей — велика кількість амбидекстрів. Подальші наукові дослідження підтвердили цю гіпотезу. Тому, починаючи з шеститижневого віку, доцільно спеціально тренувати руки дитини і особливо ліву кисть (масажи кисті, активне згинання і розгинання пальців і т. ін.). Це сприяє досконалішому володінню обома руками.

У трохи старшому віці необхідно під час ігор в однаковій мірі розвивати рухи пальців рук. Але якщо час уже втрачено і дитина краще володіє лівою, то, прагнучи навчити її, припустимо, писати правою рукою, знайте міру. Деякі батьки прив'язують ліву руку сина чи дочки, б'ють по кисті, якщо дитя продовжує щось робити цією рукою. Це, як правило, призводить до різних невротичних розладів, роздратування. Щоб обмежити рухи лівою рукою, можна використовувати різноманітні ігри, проводячи їх в спокійній, доброзичливій обстановці. Пам'ятайте — ніякої категоричності чи силового натиску.

Наприклад, малюючі дають в ліву руку автомашинку, а в праву — літачок, і пропонують добратись до певної точки. Хто ж швидше! Звичайно, що дитина почне енергійно рухатись правою рукою, у якій літак, і затримує ліву руку, де — автомашинку. В подібних іграх, а їх можна придумати за цією аналогією дуже багато, різку перевагу функції однієї руки вдається гальмувати. І без конфліктів.

Для школярів найбільш ефективний у цьому відношенні спорт. Плавання, гімнастика, спортивні ігри спри-

яють досконалішому розвитку всіх рухових функцій підстаючого організму. Якщо ж, незважаючи на всі спроби зробити із дитини «правшу», нічого не виходить, не панікуйте. Ваші син чи донька — нормальні діти, такі ж як і всі. Головне, аби вирости вони хорошими людьми.

ЛІКУВАННЯ БОРОДАВОК

На руці з'явилась бородавка. Невелика, правда, але малосимпатична. Як позбавитись її? І де — у спеціальній лікувальній установі, чи можна й самому!

Бородавки — це доброякісні новоутворення шкіри вірусного походження. Інкубаційний період при зараженні — 2—3 місяці. Захворювання частіше зустрічаються у дітей і підлітків.

Для видалення бородавок у лікувально-косметичних установах застосовується сінигова вугільна кислота, прикриття електрострумом, фрезол, лазеротерапія, лікування за допомогою гіпнозу й інші засоби. Нерідко використовують і лікарські рослини. Вчені встановили антивірусну активність меліси, жовцю, приворотню й ін. Настій у домашніх умовах готують таким чином: дві столові ложки трави меліси заливають двома склянками кип'ятку, настоюють і приймають по півсклянки 3 рази на день до їжі.

Непогані результати дає відвар чаберу: 20 г подрібненої рослини відварюють 5 хвилин в 300 мл води. Приймати по 200—300 мл відвару 3 рази в день до їжі протягом 10 днів. Побічних явищ практично не буває.

Відчутний лікувальний ефект при простих і підшовних бородавках дає спиртовий настій листків горичавіту і туї західної (10 г сировини на 200 мл горілки, настоювати 7—10 днів). Вживати по 10 крапель і одночасно змазувати цією рідиною бородавки. Для місцевого лікування застосовується також сік листків плюща, сік свіжозрілого чистотілу, сік росички, молочаю, компреси з пелюстків полину, інжиру та ін.

Можна використовувати і збір, який містить 20 гілочок туї і ялівцю, настояних у 100 мл горілки протягом 20 днів. Одержаний препарат змазують бородавками один раз на добу протягом 7—15 днів. Перед застосуванням того чи іншого препарату поверхневий шар бородавок розрихліть содово-мильною ванною, пемзою чи 10-процентною саліциловою маззю.

СУДДЯ РОСІЙСЬКОГО ПАРИЖА

Ім'я Дона Амінадо мало що говорить широкому читачеві навіть сьогодні, коли із забуття виходять нові постаті нашої літератури, культури, історії. Більше того, наберуться сміливості сказати — ім'я Дона Амінадо мало що говорить навіть нашим літературознавцям. У той час, коли на Заході творчості поета присвячені численні публікації, про нього майже нічого не знайдете у радянських літературних довідниках, не прочитаете на сторінках періодичних видань (виняток хіба що — передмова Ігоря Васильєва «Как объяснить в простых словах...» до публікації добірки віршів Дона Амінадо у дев'ятому номері журналу «Октябрь» за 1988 рік). Разом з тим вірші поета, який друкувався у журналі «Новый Сатирикон», були дуже відомі у дореволюційній Росії.

Псевдонім «Ден Амінадо» належить нашому земляку по народженню Амінадо Петровичу Шполянському. Народився він у Єлисаветграді 8 травня (25 квітня за старим стилем) 1888 року у сім'ї єлисаветградського міщанина Пейсаха Шполянського. Про це є згадка у метричній книзі записів народжених євреїв єврейської синагоги міста Єлисаветграда, де майбутній поет записаний як Амінадов. У 1897 році дев'ятирічного Амінада зараховують у підготовчий клас Єлисаветградської чоловічої класичної гімназії. А в 1905 році він успішно складає іспити на зрілість як учень 8 класу гімназії. Далі шлях Дона Амінадо

пролягає у Київський університет на юридичний факультет.

Напередодні 1-ї світової війни Дон Амінадо співробітничав у газеті «Раннее утро», а з 1916 року — у журналі «Новый Сатирикон». Він стає постійним фейлетоністом кількох газет. Рання творчість поета сповнена співчуттям до «маленької людини», неприйняттям вульгарності, бездуховності російського міщанства.

У 1915 році виходить перша книга — збірка лірики «Песни войны». (Є й інші дані про дату виходу цієї збірки. Так, у деякому томі «Краткой Литературной Энциклопедии» книга датується 1914 роком). Друга і остання книга Дона Амінадо, яка була видана в Росії, «Весна семнадцатого года», вийшла в 1917 році.

У 20-і роки Дон Амінадо емігрує за кордон, у Париж. Там він багато друкується в різних періодичних виданнях російського зарубіжжя і редагує емігрантські видання, пише віршовані фейлетони для російської щоденної газети «Последние новости», яка видавалась у Парижі під редакцією П. М. Мілюкова і відводила багато місця літературі та публіцистичним виступам російських письменників-емігрантів.

Поет написав і випустив за кордоном кілька книг віршів та афоризмів — «Накинув плащ» (1928), «Нескучный сад» (1935), «В те баснословные годы» (1951). Ці книги пронизані відчаєм і свідчать про ду-

ховну кризу російської еміграції.

Фігура Дона Амінадо — одна з найпомітніших серед представників російської еміграції в Парижі. Практично жодна з подій культурного життя не відбувалась без участі поета. Він був особисто знайомий з багатьма людьми, когось сьогодні вважаємо гордістю російської літератури, нашої історії. Вражає великий лише один перелік поетів, письменників, артистів, інтелігенції: Горький, Ходасевич, Бунін, Одоєвцева, Теффі, Діонео, Бенуа... Згадки, враження від творчості та зустрічей з Доном Амінадо можна знайти у їх листах, спогадах, творах.

Так, Ірина Одоєвцева у своїй книзі «На берегах Сены» присвятила кілька сторінок зустрічам з поетом. Вона описує один з вечорів, проведених у компанії з Доном Амінадо та Іваном Буніним. Розповідає також про два творчих вечори поета, в одному з яких (це був спільний вечір Амінадо з Теффі у 1927 році) і сама брала участь як конференсьє. Другий вечір Дона Амінадо, уже власний, відбувся через рік.

Про місце Дона Амінадо у середовищі російської еміграції багато говорить його участь у святкуванні десятиріччя діяльності П. М. Мілюкова на посту головного редактора «Последних новостей». У числі ста запрошених гостей були князь С. М. Волконський, Бунін, Бенуа, Дон Аміна-

до, Алданов, Адамович, Мачульский... Тобто, літератори, художники, театральні діячі російського зарубіжжя, люди різних поглядів і симпатій.

У хроніці культурного життя російської еміграції у Франції за 1930 рік також згадується літературно-гумористичний вечір Дона Амінадо, який відбувся 19 жовтня. У програмі була п'єса у трьох діях «Суд над російським Парижем». Роль голови грав М. В. Тесленко, членів суду — М. О. Алданов, князь — В. В. Баратинський, секретаря — Н. Берберова, захисника — Н. Ф. Балієв, звинувачувача — Дон Амінадо.

Про вірші Дона Амінадо можна знайти схвальні відгуки у спогадах багатьох поетів. Його постійно супроводжував читачий успіх. «Один з найталановитіших поетів, які уціліли в еміграції» — так сказав про Амінадо в 1934 році Максим Горький.

Щоб мати повніше уявлення про творчий дар поета, треба згадати лист Марини Цветаєвої, написаний Доном Амінадо 31 травня 1938 року. Поетеса, яка не любила розкидатись незаслуженими компліментами, говорить про Дона Амінадо як про поета, котрий не тільки майстерно володів словом, а й мав тонку і вразливу душу.

«Милий Дон Амінадо, мені дуже необхідно зам'явити, що ви справді чудовий поет», — такими словами починається лист «Так, цілком чудовий поет (інструмент) і куди більше — поет, ніж усі ті

(1954), яка вважається одним з найповніших описань життя російської еміграції, овіяна нотами песимізму та безвір'я. Поет «в простых словах», з жорстокістю, чіткістю і болем висловив трагічний підсумок даремно прожитого життя: «Вокруг да около ходили, мимо главного прошли».

Про той період Дон Амінадо писав, що «меченати видихались, професійні видавці закінчували «анкрутством», видавці друкували одні календарі». Чисельність «читающей публики» у російському зарубіжжі з року в рік катастрофічно зменшувалась. Книг та журналів ставало все менше, вони були дорогі, зубожіння росіян стрімко прогресувало. Емігрантська молодь все охочіше читала по-французьки, все менше цікавилась емігрантськими авторами. Денаціоналізація підростаючого покоління ставала одним із сюжетів, які повторювались у творчості таких тонких та чутливих сатириків російського зарубіжжя, як Теффі та Дон Амінадо.

Помер Дон Амінадо у Парижі в 1957 році.

У запропоновану добірку увійшли вірші з двох книг «Накинув плащ» та «В те баснословные годы». Сподіваємось, що коротке знайомство з нашим земляком, в біографії якого ще багато білих плям, відкриє читачеві самотнього поета, чие ім'я, безперечно, має право на місце в історії нашої літератури.

Володимир ПОЛІЩУК.

ДОН АМІНАДО**ИСКАНИЯ**

Какая-то личность в простом пиджаке
Вошла на трибуну с тетрадкой в руке.
Воды из графина в стакан налила
И сразу высокую ноту взяла.
И так и поставила тему ребром:
— Куда мы идем? И зачем мы идем?
И сорок минут говорила подряд,
Что мы все идем, очевидно, назад.
Но было всем лестно, что всем по пути,
И было приятно, что если идти,

То модно идти, не снимая пальто,
Которые сняты и не думал никто.
И вышли вдыхая осеннюю слезь,
И долго прощались, пока разошлись.
И, в сердце святуя лелея мечту,
Шагали и мокли на славном посту.

**КОГДА
МЫ ВСПОМНИМ**

Никто не знал предназначенья,
И дар любви был нам вручен.
И в страшной жажде расточенья
И этот дар был расточен.
Но кто за нежность нас осудит,
Казнит суровостью в раю?
И что в сей жизни главным будет,
Когда мы вспомним жизнь свою?

РОДИНА-МАТЬ

Господи, сколько на свете народностей,
Сколько различий и сколько несходностей.
Даже не веришь ушам.
Как обменяться и словом, и мнением,
Если ты хочешь со всем населением
Поговорить по душам.
Как заразившись безумием массовым,
Вслед за писателем, вслед за Некрасовым,
Именно вслух не сказать:
Ты и узбекская, ты и кумыцкая,

Ты и киргизская, ты и калмыцкая —
Общая Родина-мать.
Ты их рожала в снегу и на холоде,
Ты их морила, держала их в голоде.
Но не могла умирить.
Очень уж были голубчики дюжие,
Ездили ловко, имели оружие...
В общем, о чем говорить!
Выросли эти узбеки с бурятами,
Вышли вполне социал-демократами,
Стали на правильный путь.
Взяли учебник изящной словесности
И как давай наводит по окрестности
Азербайджанскую жуть...
Ходят башкиры и купно с монголами
Учат грамматику, жарят глаголами.
И от зари до зари
В страшном порыве народного рвения
То наизусть повторяют склонения,

То ли долбят словари.
Бойко идут караваны с верблюдами,
Бойко турмены стучат ундервудами,
В такт им стараясь попасть.

И, не теряя рабочего времени,
Вслух переводят для тюркского племени
Маркса последнюю часть.

Как же, взирая на массы крестьянские,
Нам удержать наши чувства гражданские
И со слезой не сказать:

— Ты и Калинина, ты же и Ленина,
Ты и Малинина, ты и Буренина —
Общая Родина-мать!

КАК РАССКАЗАТЬ...

Как рассказать им чувство это,
Как объяснить в простых словах
Тревогу зимнего рассвета
На петербургских островах,
Когда, замучившись, несется
Шальная тройка поутру,
Когда отстегнутая, бьется
Медвежья полость на ветру,
И пахнет влагой, хвоей, зверем...
И за верстой верста бежит.
А мы, глупцы, орем и верим,
Что мир лишь нам принадлежит.

НІНДЗЮЦУ

«МИСТЕЦТВО БУТИ ТЕРПЛЯЧИМ»

XII—XIV вв. стали періодом виникнення багатьох шкіл ніндзюцу. Феодальні війни посилювали вплив найманих охоронців та шпигунів-убивць. Кожне селище повинне було виділяти у загін феодала-самурая людей: списоносців, слуг, піших воїнів. Частина з них перетворювалася у самураїв нижчого гатунку, або асігуру («легконогих»). Вони й були прообразом тих, кого ми сьогодні звемо «ніндзя». З часом асігуру почали складати окремі клани, з'явилися особливі ритуали, виникли вже відомі нам три категорії — генін, тюнін та дзенін. Безпосередніми виконавцями були геніни, тюніни розробляли таємні операції та керували групами з 3—5 чоловік, а зверху цієї ієрархічної піраміди знаходилися філософи-дзеніни.

Учили чекати — це найперший принцип ніндзюцу. Чекати — незважаючи на біль, гнів, страх, втому. Чекати — переступивши через своє особисте «я». Цей принцип чудово ілюструє знаменитий японський майстер фехтування на мечі Мінамото Мусасі, посібники якого дуже цінувалися у кланах ніндзя. Він учив, що справжній воїн повинен уявляти себе вже мертвим. Тоді він позбавиться страху смерті та бажань життя. Його свідомість стане подібною дзеркалу, миттєво відображаючи будь-які зміни у зовнішньому оточенні.

Дивлячись у дзеркало, людина бачить лише своє відображення і не помічає самої полірованої поверхні. Тому вміння зосере-

(Продовження.)

Початок див. №№ 18, 19, 20).

тися непоміченим ніндзя пов'язували з незворушністю та внутрішнім спокоєм, які, в свою чергу, витікали з уміння завжди зберігати абсолютне самовладання. Треба було вміти насамперед нічим не виділятися від оточення, бути у стані цілковитої і повної гармонії з природою, будь-яким місцем, де доводиться діяти.

Не кожний міг досягнути майстерності дзеніна у психотренінгу. (Про те, за допомогою яких вправ вчилися на Сході володіти собою, ми розповімо в інших випусках серії «3 історії бойових мистецтв Сходу» та у майбутній спеціальній школі самовдосконалення, уроки якої плануємо розпочати ще в цьому році).

Майстри бойових мистецтв (будзюцу) визнавали, що багато залежить від природжених здібностей людини. Проте базовими навичками повинен був оволодіти кожен ніндзя.

У школах ніндзюцу вивчали особливі дихально-медитативні вправи, сформувані на оволодіння життєвою енергією Кі (кит. — «ці»). Мистецтво, запозичене від китайських монахів, полягало у тому, щоб провести Кі по усіх внутрішніх тілесних «каналах» та наповнити енергією поле «танден» (або «кіноварне поле»), що знаходиться у 3,5—4 см нижче пупа.

Навчений збирати Кі у необхідний момент пускає плин енергії в ударну кінцівку, немовби «викидаючи» Кі у суперника. Ледь помітним рухом долоні таким чином можна завдати смертельного удару, який вражає внутрішні органи людини. Але, ще раз повторюю, подібні-

ми здібностями володіли лише одиниці, що належали до верхньої «класи» ніндзя. Секрети трималися навіть усередині шкіл, а багатьом кланам вони взагалі були невідомі. Більшість ніндзя використовували керування Кі як засіб психорегуляції, заспокоюючись та очищаючись від непотрібних думок та бажань. У граничній стадії такого тренування боєць знаходив стан му-сін-«нерозуму», в якому не мовби втрачав власне «я» у безперервному потоці світових змін. Він лише ішов шляхом розвитку усього сущого — До (кит. — «Дао»). Таким чином здійснювався принцип «єдиного тіла», коли ніндзя не тільки відчував рухи суперника, а й передбачав його задуми, злившись з його біоенергетичним полем.

Спочатку учень повинен був досягнути самого себе і тільки потім його вчили керувати енергією Кі. Багато шкіл ніндзюцу використовували для цього оригінальну техніку саморегуляції, запозичену з буддизму: промовляли особливі звукосполучення (тантри), звуки яких входили у резонанс з космічними енергетичними полями. Напевне, всім відомо, що є деяка відповідність між окремими психічними переживаннями людини та кретними зонами її тіла, тобто її суб'єктивними відчуттями у цих зонах. На Сході вже тисячоліття тому ця відповідність породила концепцію так званих «психічних центрів». Що маєється на увазі? Нам відомо, що емоційні переживання образи або жалю до себе часто призводять до сему у груди; у ситуації, що може погрожу-

вати нашому життю, з'являється неприємне, смочуче відчуття «під ложечкою»; тяжкі роздуми супроводжуються напруженням та тягарем у області лоба тощо. Ці відчуття тілесних зон у їхньому зв'язку з психічними переживаннями були виділені у східних вченнях як особливі центри (чакри) людського тіла. Пізніше чакрам були привласнені символічні зображення та звуки, покликані допомагати у концентрації на цих центрах.

Ніндзя вищого посвячення володіли подібними знаннями і застосовували їх під час підготовки до бою.

Таємне знання полягало і в особливих сплетіннях пальців (кудзі — ін), котрі замикали циркуляцію Кі по спеціальних траєкторіях. За допомогою одних комбінацій ніндзя досягав внутрішньої рівноваги та незворушності у бою, інших — знаходив у собі людську силу і спритність, ще інших швидко адаптувався навіть у екстремальних умовах полону або тортур. Вважалося, що кожен палець пов'язаний з окремим космогонічним началом. Це могли бути або п'ять стихій традиційної китайської філософії (метал, вогонь, вода, дерево, земля), або ж щось інше — залежно від конкретних шкіл. Наприклад, у деяких школах ніндзюцу великий палець відповідав пустоті (початок і кінець ва суть усього); аказівний — вітру (мудрість та доброчинність); середній — вогню та горінню (розум і агресивність); безіменний — воді (діяльність тіла та емоції); мізинець — землі (стабільність людини у змінюючому світі). Права рука вважалася позитивною (ян) і віддавала енергію; ліва — була пасивною (інь) та приймала енергію. Замикаючи у коло, наприклад, великий та безіменний пальці, ніндзя активізував свої можливості до пристосування і посилював гнучкість своєї свідомості.

Уся ця складна наука все-

бічно розвивала свідомість та тіло ніндзя. Він мав змогу чути звуки, неслухавим для звичайної людини (тренування включало у себе вміння розрізняти один звук від іншого), амів нечутно, непомітно та швидко пересуватися: боком (йоко-арукі), щоб заплутати переслідувачів та бути наготові відбити напад з будь-якого боку; легко (нукі-асі), щоб під ногою не хруснула жодна гілочка.

Найбільш досвідчені ніндзя проходили курс мистецтва карумі-дзюцу — полегшення власної ваги. Вони вміли стояти навіть на натягнутому над землею аркуші тонкого паперу (ці дивовижні якості до цих пір демонструють майстри китайської системи цигун). Завдяки карумі-дзюцу ніндзя здійснювали фантастично високі стрибки з місця, завдавали в повітрі ударів ногами, стрімголов пересувалися по деревах, чіпляючись за тонкі, ламкі гілки. Існували також спеціальні іспити — треба було, наприклад, пройтися декілька разів по розгорнутому на нерівній поверхні землі аркуші найтоншого рисового паперу таким чином, щоб не порвати його, або ж виконати серію вправ з мечами на тендітних фарфорових чашечках.

У бою ніндзя дотримувалася суворої тактики: «прийти з пустоти та піти в пустоту, не залишивши слідів». Ніндзя практично ніколи не зважали на кодекс честі самураїв (бусідо — «шлях воїна») з обов'язковими для нього ритуалами та законами. Більшість ніндзя уступали досвідченим самураям у бойовому мистецтві, були гірше озброєні, тому у відкритому бою їх гинуло значно більше, ніж самураїв. Зважаючи на це, ніндзя виробили свій власний почерк бою: вони раптово з'являлися, завдавали ударів мечем або кинжалом, підсипали отруту, кололи огрунними голками — і так само раптово зникали. Ніндзя були

відомі десятки способів здійснення своїх планів. «Терплячі» вміли прохити кризь вузькі щілини розміром не більше 20X20 см. Завдяки спеціальним, з раннього дитинства тренуванням вони вміли без усякої вади для себе робити вивихи у найважливіших суглобах, що допомагало їм, зважаючи, мов змія, звільнитися від найтугіших путів, або прикинутися мертвим, лежачи в неможливій для живої істоти позі.

Основа тактики ніндзюцу полягала в тому, щоб видати бажане для супротивника за дійсне. Ніндзя вміли чудово прикидатися, імітуючи кров із горла, агонію, передсмертні крики, та в той же час холодно вичікуючи слушної миті, щоб завдати нищівного удару в живіт чи горло ворога, який втратив пильність.

Величезну увагу ніндзя приділяли мистецтву маскування («розчинятися у середовищі») та використання рельєфу місцевості. Таким чином, наприклад, вони могли добути пливти по річці, тримаючись за колоду та цілковито зливаючись з нею, і дихаючи за допомогою піхов ножа.

Ніндзя досить рідко вступали у бій без зброї. У сучасних кінофільмах це виглядає дуже ефектно: людина у масці кількома ударами вражає декількох могутніх самураїв, спритно ухиляючись від їхніх важких мечів та алебард. Але це відверта фантастика: у відкритій сінкен-себу («дуелі на мечі»), яка повинна була закінчитися смертю меч в руках самурая був то одного з учасників, для ніндзя смертним ви роком у дев'яти випадках з десяти. Це лише сучасні західні школи ніндзюцу беруть за основу рукопашного бою, як правило, техніку карате, в минулому ж використовували головним чином нескладні та практичні у ближньому бою заломі кінцівок, кидки, впливи на життєвоважливі центри.

Підготував Ю. ЛЕОНОВ.

ХРОНІКА

ФУТБОЛ

12 тур чемпіонату країни «Зірка», як і попередній, провела вдома: кировоградці приймали херсонський «Кристал». Із перших хвилин матчу наші земляки взяли ініціативу в свої руки, що дозволило їм відкрити рахунок (М. Шевченко, 12 хвилина). Але у другому таймі гості оговталися і провели декілька гострих контратак, одна з яких майже на останніх хвилинах матчу, увінчалася успіхом. Рахунок зустрічі, таким чином, нічийний — 1:1. «Зірка» займає після чергового туру 19 місце, піднявшись в підсумковій таблиці на одну сходинку. 28 травня «Зірка» проведе у Мукачевому, де грає з місцевим «Приладистом», а 31 травня її зустрічає на своєму полі івано-франківське «Прикарпаття».

Р. С. Результат матчу 13-го туру чемпіонату країни:

«Зірка» — «Приладист» (0:3).

СПОРТИВНА ГІМНАСТИКА

Як ми вже повідомляли, 22—26 трав-

ня у Кіровограді на базі спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву відбулися змагання чемпіонату України із спортивної гімнастики. Кіровоградську школу на цьому турнірі представляли майстри спорту СРСР А. Ніколас, А. Береговий, С. Рошчин, І. Березняков, Є. Биченков, Д. Родзин, О. Олійник, О. Роздоржний, С. Скрипчук, І. Поповікіна, Н. Кришнін та Л. Сорокіна — всі вихованці М. І. Гасмана. Він і був головним суддею чемпіонату.

Здобувши у турнірних баталіях понад триста очок, кировоградці зайняли в загальнокомандному заліку почесне четверте місце: «золото», «срібло» та «бронзу» відповідно розділили харків'яни, донецьчани та дніпропетровці.

В індивідуальному заліку студент КДПІ ім. О. С. Пушкіна Андрій Ніколаєв здобув срібну медаль за вправи на перекладні, а випускниця міської СШ № 20 Ольга Олійник завоювала бронзо-

ву нагороду за опорний стрибок. Ользі також був вручений грошовий приз як кращій гімнастці кировоградської команди.

Абсолютними переможцями серед чоловіків стали Олександр Світличний (Харків) та Юрій Ермаков (Донецьк). Серед жінок найбільше «золота» здобула майстер спорту міжнародного класу Тетяна Лисенко (Херсон).

ШАХИ

Юні шахісти кировоградського клубу «Дебют» (директор М. Комісаров) нещодавно поновилися із міжнародного шахового турніру у Польщі, де зайняли восьме місце (усього на турнір приїхали команди 51 шахового клубу з різних європейських країн).

16 юних вихованців «Дебюту» виконали норматив першого спортивного розряду, особливо, відзначилися Юрій Хатін, Олександр Ковальов та Денис Хорунженко, котрі зайняли п'яті місця у індивідуальній підсумковій таблиці.

МІНІ-СПАРТАКІАДА

На минулому тижні на стадіоні спортивного клубу «Зірка» відбулися традиційні спортивні змагання з легкої атлетики та футболу у рамках Дня здоров'я, який підготували і провели фізкультурний актив та кафедра фізвиховання Кіровоградського державного педагогічного інституту ім. О. С. Пушкіна. Участь у інститутській спартакіаді взяли студенти та викладачі семи факультетів. Сильнішими виявилися команда факультету іноземних мов (I місце), фізико-математичного (II) та історичного факультетів (III).

В особистому заліку з легкої атлетики серед юнаків краще за всіх виступили О. Чорний, О. Перцов, С. Компанієць, В. Шарандак (усі — майбутні історики). Переможцями серед дівчат стали О. Дабіжа (український філфак), І. Кучер (Інмоз), О. Гусарова та О. Скляр (фізмат), Т. Коваль (педфак).

Сезонників просять не турбуватись

Акціонерному будівельному об'єднанню «Інгул» потрібні на постійну роботу:

1. Машиніст автомобільного крана, зарплата — 430 крб.

2. Слюсар із ремонту двигунів, зарплата — 340 крб.

3. Автослюсарі 4—5 розряду, зарплата — 300 крб.

4. Тракторист 5 розряду, зарплата — 300 крб.

Адреса: 310050, м. Кіровоград, вул. Островського, 2, корп. 2. АБО «Інгул».

Телефон 22-54-67.

Адміністрація.

3 3 по 9 червня

понеділок

3 ЧЕРВНЯ

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — Музичний відеофільм «Весілля сойон». 17.20 — Фільм-концерт «За байраком байрак». 18.00 — Науково-популярний фільм «Але не зрозуміли сказаних їм слів». 18.30 — «День за днем» (Кіровоград) 19.50 — «За безпеку руху. Короткометражний фільм «Свої люди». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Хто ми...». Громадсько-політичний відеотижневик. Частина перша. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 Грає дуєт Сотничуків. 21.20 — «Хто ми...». Частина друга. 22.20 — Вечірній вісник. 22.50 — Міжнародні змагання з нік-боксингу. (Україна — Англія). 23.45 — Нічний телезал. Художній фільм «Біла кістка».

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — Ранок. 9.00 — «Контант». Економічний огляд. 9.20 — Мультифільм. 9.40 — «Багато голосів — один світ». Народні казки і притчі різних країн. 9.45 — Футбольний огляд. 10.15 — «Завтра буде гарний день». Документальний телефільм. 10.50 — «Маленькі пристарі». Художній телефільм. 12.00 — ТСН. 12.15 — Зустріч в концертній студії Останіно з письменником О. Прохановим. 13.45 — Рококо. 14.00 — «Хмари нашого дитинства». Документальний телефільм. 15.00 — ТСН. 15.15 — «До розслідування приступити». Художній телефільм. Фільм перший. 1 серія. 16.20 — «Світ захоплених». Увага: знімаю. 16.35 — Н. Хачатурян. Симфонія № 3. Виконує великий симфонічний оркестр Держтелерадіо СРСР. 17.00 — Дитяча година. 3 уроком німецької мови. 18.00 — Наш сад. 18.30 — «Меридіан». Міжнародні новини. 18.45 — За законами ринку. «Стихія чи порядок?». 19.15 — «Контант». Економічний огляд. 19.30 — «Джерела». 20.00 — Хто є хто. Представляємо кандидатів на пост президента РРФСР. 21.00 — Час. 21.45 — Вперше на екрані ЦТ художній фільм «Прости...». 23.05 — Концерт американської співачки Б. Хендрікс у Великому театрі Союзу РСР. 0.35 — ТСН.

Загублений учнівський квиток, виданий Кіровоградським машинобудівним технікумом на ім'я Оксани Василіани ГОРДІЄНКО, вважати недійсним.

▲ ЦТ (II програма)
▲ УТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Мультифільм. 9.00 — Прем'єра документального телефільму «Як побачити тіні». 9.50 — Байки Крилова і жартівливі пісні. Виконує О. Покровський. Фільм-концерт. 10.55 — П. І. Чайковський. Концерт № 1 для фортепіано з оркестром. 11.30 — 13.30 — Програма ТБ Росії. 13.30 — «Дещо з губернського життя». Художній телефільм. 15.00 — «Планета». Міжнародна програма. 17.00 — 18.45 — Програма ТБ Росії. 18.45 — «Невідомий театр». М. Крушельницький, Г. Юра «Експеримент над долями». 20.00 — «На киявській хвилі». Інформаційний випуск. 20.15 — Вечірня назва. 20.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 21.00 — Час. (З сурдоперекладом). 21.45 — Телебріж інформуює. 22.15 — Т. Г. Шевченко. «Гайдамаки». Вистава.

вівторок

4 ЧЕРВНЯ

▲ УТ

7.30 — Відеоблок «Ранкова мозаїка». 9.00 — «Інтершанс-91». Музична програма. 10.00 — Доброго вам здоров'я. Лікування лейкозів у дітей. 10.30 — Художній фільм «Ярослав Мудрий». 1 та 2 серії. 12.45 — Музичний фільм «Гласом моїм. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Науково-популярний фільм «Життя та діяння Федора Каржавіна». 17.00 — Твори композитора О. Білаша. 18.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Художній телефільм «Громадянський позов». 1 серія.

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — Ранок. 9.00 — Актуальний репортаж. 9.20 — Прем'єра документального фільму «Пари культури». 9.40 — «Вічний чоловік». Художній телефільм. 1 серія. 11.00 Дитяча година. 3 уроком німецької мови. 12.00 — ТСН. 12.15 — Концерт американської співачки Б. Хендрікс у Великому театрі Союзу РСР. 13.45 — «Східний Сибір». Нікожурнал. 14.00 — Таланти і поклонники. 15.00 — ТСН. 15.15 — «До розслідування приступити». Художній телефільм. Фільм перший. 1 серія. 16.20 — «Світ захоплених». Увага: знімаю. 16.35 — Н. Хачатурян. Симфонія № 3. Виконує великий симфонічний оркестр Держтелерадіо СРСР. 17.00 — Дитяча година. 3 уроком німецької мови. 18.00 — Наш сад. 18.30 — «Меридіан». Міжнародні новини. 18.45 — За законами ринку. «Стихія чи порядок?». 19.15 — «Контант». Економічний огляд. 19.30 — «Джерела». 20.00 — Хто є хто. Представляємо кандидатів на пост президента РРФСР. 21.00 — Час. 21.45 — Вперше на екрані ЦТ художній фільм «Прости...». 23.05 — Концерт американської співачки Б. Хендрікс у Великому театрі Союзу РСР. 0.35 — ТСН.

▲ ЦТ (II програма)
▲ УТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Фільм — дітям. «З кішки все і почалося».

Загублений учнівський квиток, виданий Кіровоградським машинобудівним технікумом на ім'я БАХМУЦЬКОЇ Тетяни Володимирівни, вважати недійсним.

9.30 — Мультифільм. 9.45 — О. С. Пушкін. «Пікова дама». Читас Д. Журавльов. Фільм-концерт. 11.00 — Ритмічна гімнастика. 11.30 — 13.30 — Програма ТБ Росії. 13.30 — «Жінки, яким поталанило». Художній телефільм. 1 серія. 14.45 — «Вам, ветерани...» Документальний телефільм «Солдатські мемуари». Фільм 4. 17.00 — 19.00 — Програма ТБ Росії. 19.00 — Ритмічна гімнастика. 19.30 — Прем'єра теленарису «Почерпнути із святої криниці». 20.00 — «На киявській хвилі». Інформаційний випуск. 20.15 — Вечірня назва. 20.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 21.00 — Час. (З сурдоперекладом). 21.45 — «Ми — сурдоперекладом». Естрадний концерт. 22.15 — Телефільм «Природне питання». 22.45 — Вечірній вісник. 23.15 — «Заохана рибна». Художній телефільм.

середа

5 ЧЕРВНЯ

▲ УТ

7.30 — Відеоблок «Ранкова мозаїка». 9.00 — Фільм-опера «Нащій безсмертний». 10.05 — Телефільм. 11.05 — А. Онеггер. Симфонія № 2. 11.35 — Художній фільм «Червоні мани Іссин-Кулю». 16.00 — Новини. 16.10 — Музичний фільм «Насиб». 16.50 — Сьогодні — Всесвітній день охорони навколишнього середовища. «Земле моя». 17.35 — «День за днем» (Кіровоград). 18.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Художній телефільм «Громадянський позов». 2 серія.

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — Ранок. 9.00 — «Діловий кур'єр». 9.15 — Свято частівики. 9.45 — «Вічний чоловік». Художній телефільм. 2 серія. 11.00 — «Разом з чемпіонами». 11.15 — «Дитячий музичний клуб». 12.00 — ТСН. 12.15 — «Держава — це я». Телевистава. 13.45 — «Відірвані вітром від вогнища». Документальний телефільм. 14.15 — Всі люблять цирк. 15.00 — ТСН. 15.15 — «До розслідування приступити». Художній телефільм. Фільм другий. 1 серія. 16.50 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 17.50 — ...До 16 і старші. 18.30 — «Меридіан». Міжнародні новини. 18.45 — «...До 16 і старші». 19.35 — «Улюблені вальси». Концерт. 20.00 — Хто є хто. Представляємо кандидатів на пост президента РРФСР. 21.00 — Час. 21.45 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Дорога вітра». 23.10 — «Книжковий двір». 0.45 — ТСН.

▲ ЦТ (II програма)
▲ УТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Фільм — дітям. «Два клени». 8.55 —

Загублений студентський квиток, виданий Кіровоградським машинобудівним технікумом на ім'я О. А. РЯБЧЕНКУ, вважати недійсним.

Мультифільми. 9.30 — «Вам, ветерани...». Об'єкти. 10.05 — Прем'єра документального фільму «Розроблена Росія». 10.25 — Концерт хорової музики. 11.30 — «Жінки, яким поталанило». Художній телефільм. 1 серія. 14.45 — «Вам, ветерани...» Документальний телефільм «Солдатські мемуари». Фільм 4. 17.00 — 19.00 — Програма ТБ Росії. 19.00 — Ритмічна гімнастика. 19.30 — Прем'єра теленарису «Почерпнути із святої криниці». 20.00 — «На киявській хвилі». Інформаційний випуск. 20.15 — Вечірня назва. 20.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 21.00 — Час. (З сурдоперекладом). 21.45 — «Ми — сурдоперекладом». Естрадний концерт. 22.15 — Телефільм «Природне питання». 22.45 — Вечірній вісник. 23.15 — «Заохана рибна». Художній телефільм.

четвер

6 ЧЕРВНЯ

▲ УТ

7.30 — Відеоблок «Ранкова мозаїка». 9.00 — До уваги шкільні Випускний екзамени з математики. 9.10 — Музичний телемарок. 10.10 — «Сонячне коло». Концерт. 11.55 — «Земле моя». 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». 16.40 — Республіканська фізико-математична школа. Як розв'язувати контрольні задачі з математики. 17.10 — «Мелодії степового краю» (Кіровоград). 17.30 — «На порозі вибору» Маловісниське СПТУ-16. (Кіровоград). 18.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Музичний фільм «Монолог про похання».

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — Ранок. 9.00 — За зведеннями МВС. 9.20 — Прем'єра документального фільму «Вчимо Несудимова». 9.30 — «Анція». Художній фільм. 11.00 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 12.00 — ТСН. 12.15 — «Книжковий двір». 13.50 — «Селеніт». Документальний телефільм. 14.00 — Рок-урок. 15.00 — ТСН. 15.15 — «До розслідування приступити». Художній телефільм. Фільм другий. 2 серія. 16.25 — «Якщо вам після...» 17.10 — «Вам, ветерани...». «Его зарили в шар земної». Документальний фільм. 17.55 — М. Мясновський. Симфонічна поема «Аластор». 18.15 — Телеміст «Москва — Сеул». 19.45 — Виступас «Русское трио». 20.00 — Хто є хто. Представляємо кандидатів на пост президента РРФСР. 21.00 — Час. 21.45 — За зведеннями МВС. 22.00 — Кінопанорама. 23.35 — «Музика і мода». 0.20 — ТСН.

▲ ЦТ (II програма)
▲ УТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Фільм — дітям. «Варка». 8.55 — Мультифільм. 9.20 — «Вам, ветерани...» Пісні воєнних літ співає Е. Нестеренко. 10.15 — О. С. Пушкін. «Заметіль». Телевистава. 11.30 — 13.30 — Програма ТБ Росії. 13.30 — «Жінки, яким поталанило». Художній телефільм. 3 серія. 14.45 — «Пори

Посвідчення № 805756, видане на ім'я В. В. БАКЛИКОВА, вважати недійсним.

рону». Червень. 15.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 17.00 — 19.00 — Програма ТБ Росії. 19.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. ЦСНА — «Торпедо». У перерві — 19.45 «На киявській хвилі». Інформаційний випуск. 20.45 — Вечірня назва. 21.00 — Час. (З сурдоперекладом). 21.45 — Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.45 — Новини. 0.00 — Концерт артистів української естради.

п'ятниця

7 ЧЕРВНЯ

▲ УТ

7.30 — Відеоблок «Ранкова мозаїка». 9.00 — Художній фільм для дітей «Пригоди жовтої валізи». 10.15 — Мультифільм. 10.30 — «Манускрипт». Музичний фільм. 16.00 — Новини. 16.10 — Музичний фільм «В стилі джаз-ретро». 16.30 — «Спадщина». Народний художник Амвросій Ждаха. 17.00 — Документальний телефільм «3 життя дітей, або пограбування». 17.30 — «День за днем». (Кіровоград). 17.50 — Док. фільм «Сім раз відміряй» (Кіровоград). 18.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Художній фільм «Одружений холостяк».

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — Ранок. 9.05 — «Байнальські старини». Документальний телефільм. 9.55 — «До кого залетів співаючий кенар». Художній телефільм. 11.30 — Мультифільм. 12.00 — ТСН. 12.15 — Кінопанорама. 13.50 — Документальний фільм. 14.00 — Джазові портрети. 15.00 — ТСН. 15.15 — «Вам, ветерани...». По сторінках передач «Перемоги». 16.30 — «У світі казок і пригод». 18.00 — Хвилі поезії. 18.05 — Граємо в оперу. М. Мусоргський. «Дитяча». 18.30 — «Меридіан». Міжнародні новини. 18.45 — «Золоте шитво». Документальний телефільм. 19.55 — Концерт Я. Поплавської і О. Тихановича. 20.00 — Хто є хто. Представляємо кандидатів на пост президента РРФСР. 21.00 — Час. 21.45 — «Від» представляє: «Поле чудес», «Музобоз», «Діло», «Шоу-бірка», «Ельдорадо», «Матадор». МТВ. У перерві — ТСН.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Фільм — дітям. «Мушкетери 4». 9.00 — Мультифільм. 9.20 — «Вам, ветерани...». 10.05 — Прем'єра документального телефільму «Коло похання». 10.35 — «Жива планета». Документальний фільм. (Великобританія). 11.30 — 13.30 — Програма ТБ Росії. 13.30 — «Жінки, яким поталанило». Художній телефільм. 4 і 5 серії. 17.00 — 19.00 — Відкритий чемпіонат Франції. 20.00 — «На киявській хвилі». Інформаційний випуск. 20.15 — Вечірня назва. 20.30 — Чарівний голос Оксани Петрусенко. 21.00 — Час. (З сурдоперекладом). 21.45 — Спорт для всіх. 22.00 — «Цвіт папороті». Музичний фільм. 22.50 — Вечірній вісник. 23.20 — «Фрески». Музичні сторінки Києво-Могилянської Академії. 0.00 — «Дві пари й самотність». Художній телефільм.

Куплю новий автомобіль «АЗ-966М» або «Москвич-412» (можна з ручним управлінням) за договірною ціною. Писати м. Кіровоград, Головоштамт, до запитання пред'явникові паспорту СТ-726882.

субота

8 ЧЕРВНЯ

▲ УТ

7.30 — Музичний фільм «Подолання». 8.05 — Ритмічна гімнастика. 8.25 — Телефільм «Шляхи». 8.55 — «Слова про ігорів похід». 8.55 — Б. Лятошинський. «Український квінтет». 9.40 — Новини. 9.55 — Художній телефільм для дітей «Про червону шапочку». 1 та 2 серії. 12.05 — «Доброго вам здоров'я». Лікування захворювань зору у дітей. 12.35 — «Грай мій, балне». 13.45 — Новини. 14.00 — Л. Андрєєв. «Дні нашого життя». Вистава Чернівецького обласного музично-драматичного театру ім. О. Кобилянського. 16.25 — Живе слово. На республіканській олімпіаді юних філологів. 17.00 — Фестиваль ритмічної гімнастики. 17.45 — «Рок-полігон». Випуск 7. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Дзвони Чорнобилья». Організація літнього відпочинку й оздоровлення. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — Документальний фільм «Краса землі». 21.30 — Музичний фільм «Ох, любов, любов». 22.00 — Художній фільм «Заповіт професора Доуеля». 23.25 — Вечірній вісник. 23.45 — «Нічний телезал. «Поступ». Літературно-публіцистичний журнал.

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — Концерт фольклорних колективів малочисельних народностей. 6.50 — Мультифільм. 7.30 — Ритмічна гімнастика. 8.00 — Ранкова розважальна програма. 8.30 — Наш сад. 9.00 — ТСН. 9.15 — Крапка відліку. Підприємливість і бізнес. 9.45 — Фільми режисера Г. Натансона. «Валентин і Валентина». 11.15 — Ранкова зоря. 12.15 — Зупинись, мить. 13.45 — Телеміст «Москва — Лондон». 15.00 — ТСН. 15.15 — «Бурда моден» пропонує... 15.45 — Хайлини поезії. 15.55 — «Сімейний екран». «Диван із 5 «Б». Художній фільм. 17.45 — Прем'єра мультифільму «Бджола Майя». 2 серія. 18.10 — Міжнародна панорама. 18.55 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Воно». 21.00 — Час. 21.45 — «Операція «Петросян». Творчий портрет Є. Петросяна. 23.45 — «Контанти. Контанти. Контанти». Музична програма. 1.15 — ТСН.

▲ ЦТ (II програма)
▲ УТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Спорт для всіх. 8.30 — Російська мова. 9.00 — «Нижегородська елегія». 9.30 — Відеоканал «Співдружність». 12.00 — Відеоканал «Плюс одиниця». 14.00 — «Веселі ведмедят». Вистава театру ляльок під керівництвом Народного артиста СРСР С. Образцова. 14.55 — Кожан. 15.00 — «Світ, в якому ми живемо». Фільм режисера Ю. Ледіна. «Білий ведмідь». 15.55 — «Вітаємо з ювілеєм». Концерт. 17.00 — 19.00 — Програма ТБ Росії. 19.00 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 20.00 — «На киявській хвилі». Інформаційний випуск. 20.15 — Вечірня назва. 20.30 — Водне поло. Чемпіонат СРСР. Суперфінал. ЦСК ВМФ — «Динамо» (Москва). 21.00 — Час. (З сурдоперекладом). 21.45 — «Прозлина по Львову». Концерт. 22.15 — Київська панорама. 23.15 — «Кримінальний канал». Художній фільм.

Куплю новий автомобіль «АЗ-966М» або «Москвич-412» (можна з ручним управлінням) за договірною ціною. Писати м. Кіровоград, Головоштамт, до запитання пред'явникові паспорту СТ-726882.

неділя

9 ЧЕРВНЯ

▲ УТ

7.30 — Ритмічна гімнастика. 7.50 — «Зачарована Фея». Вистава для дітей. 8.50 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. 9.50 — Новини. 10.05 — Для дітей. «Чиста криниця». 10.35 — Циркова програма. 10.55 — Телефільм «Золоте плесо». 11.45 — «Обніматися ж, брати мої». 12.45 — Новини. 13.00 — Для дітей. Канал «Д». 14.30 — «Село і люди». 15.15 — «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів. 16.00 «Служба солдатська». 17.00 — «Кукурін і Ко». 18.00 — Телеспортарен. 18.45 — Фільм-концерт «Ліричний настрій». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Депутатський канал. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Літо-91». Конкурс моделей літнього одягу. 21.35 — Ренлама. 21.45 — 500-річчю українського козацтва присвячується. Відеорепортаж з острова Хортиці про театралізовану виставу «Запорізька Січ». 23.15 — Вечірній вісник. 23.45 — «Нічний телезал. «Поступ». Літературно-публіцистичний журнал.

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — Документальний фільм. 7.00 «Ранкова зоря». 8.00 — ТСН. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — «З ранку раненько». 10.00 — На службі Вітчизни. 11.00 — Ранкова розважальна програма. 11.30 — «Клуб мандрівників». 13.00 — «Здоров'я». 13.30 — Нове покоління вибирає «Юніор-Банк». 15.00 — ТСН. 15.10 — «Народна творчість». Відеоблок. 17.10 — «Багато голосів — один світ». Народні казки і притчі різних країн. 17.15 — Сільська година. 18.15 — «Уолт Дісней представляє». 19.00 — Прем'єра мультифільму. 19.45 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Нехай я умру, господи...». 21.00 — Час. 21.45 — Футбольний огляд. 22.15 — «Що? Де? Коли?». 23.30 — «Хронограф». 23.45 — Концерт-презентація акціонерного товариства «Аніс» в державному центральному концертному залі. 0.45 — ТСН.

▲ ЦТ (II програма)
▲ УТ (II програма)

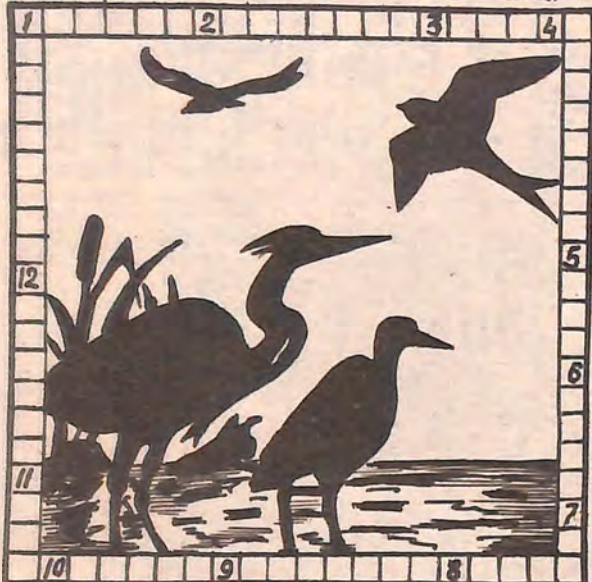
8.00 — На зарядку ставай. 8.20 — Мультифільм. 8.40 — «Відайте мені річку». Документальний фільм. 9.00 — Музична програма. 9.30 — Відеоканал «Співдружність». 12.00 — Прем'єра телефільму «Часи козацькі». 12.30 — Художній фільм «Іподром». 14.00 — Мультифільм. 14.15 — «Як я провів літо». 14.55 — Телеміст СРСР — США. 16.00 — 17.45 — Програма ТБ Росії. 17.45 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 18.45 — «Авторське телебачення». 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — На киявській хвилі. Інформаційний випуск. 20.15 — «Авторське телебачення». (Продовження). 21.00 — Час. (З сурдоперекладом). 21.45 — Художній фільм «У вогні броду немає». 23.15 — Телебріж інформуює. 23.45 — Музичний фільм «Спогад». 0.00 — Легка атлетика. Міжнародні змагання серії «Гран-прі».

ЧАЙНВОРД «ГОЛОСИ ПТАХІВ»

1. Птах середньої величини із дзвінним голосом та приємним криком «тар-лі-лі-лі-лі-лі», яким він часто кричить вночі в польоті.
2. Птах сімейства буревісникових.
3. Птах, схожий на ластівку, голос — різке «сирі-сирі».
4. Невеликий, несправно забарвлений птах. Голос — набір гучних звучних трелей.
5. Перелітний птах, голос — тужливий: гугу-гу-гу, протяжне «нілі-нілі».
6. Птах сімейства соколиних, голос — хрипне «кья-кья-кья» або протяжне «неен-неен-неен».
7. Мовчазний птах, весною під час тонування уяв-чорі самці літають над лісовими галлянами, пері-одично викинувши: «тсін-тсін-тсін», «хорн-хорн-хорн».
8. Птах, гніздиться колоніями, голос нагадує глухе ревіння.
9. Птах, сімейства качиних, голос селазя — сансь-кий можна почути тільки весною, у сазі — різке мариння.
10. Невеликий лісовий птах, голос — тихе «ці-ці-ці» і така ж тиха пісня.
11. Кочівний птах, голос — щибетання і дзвінка пісня.

Склала М. СЬОМІНА.

Знайдіть закономір-ність і допишіть число.

І стебла білих рук...

Догляд за руками для більшості жінок — це манікюр і змащування кремом кистей. Тим часом, щоб зберегти красиву форму рук, слід розшири-ти турботу про них.

Погляньте, приміром, на свої лікті. Вони напев-не шерехуваті, шкіра на них зморщена. Це тому, що ви часто обпираєтеся ними об стіл. Не ро-біть цього, а закрутіть шкіру на ліктях регулярно шліфуйте пемзою і покривайте жирним кремом.

У деяких людей, навіть юних, м'язи рук ніби «відстають» од кісток, провисають. У таких ви-падках необхідна щоденна гімнастика з напру-женням м'язів передпліччя, найпростіше — зги-нання й розгинання.

Щоб руки не обростали жиром, практикуйте тану вправу: обхопіть кисті руки долонею і ро-біть нею кругові рухи аж до плеча, потім назад, так, аби при цьому відчувати легкий біль. Це хо-роший масаж.

Великих прикрас завдають покручені і зду-ті вени на руках. Щоб поліпшити вигляд рук, зі-гніть одну руку буквою «Г», тримайте її в повіт-рі передпліччям паралельно до столу, а дру-гою рукою хвилями дві погладжуйте від пальців до ліктя.

Раз на тиждень змащуйте руки кремом аж до плечей, а через 10 хвилин промокніть крем серветкою.

І ще одне. Працюючи на городі чи дачі, наді-вайте на руки будь-які старі рукавички (не гумо-ві), інакше кисті дуже загрубіють і засмагнуть по-рівняно з іншими ділянками шкіри, і негарно ви-ділятимуться.

ЯК ВІДНОВИТИ ПАРКЕТНУ ПІДЛОГУ?

НАШ ДІМ

З часом між паркетинами утво-рюються щілини. Їх можна закрити спеціальною замазкою чи вста-вити на клею тоненькі рейочки. Як зробити замазку? Візьміть 5 частин цементу, 5 частин дрібної, просіяної через густе решето тирси, 14 частин води і 2 частини столярного клею. Спочатку зваріть клей на воді, додайте цемент і тирсу. Усе ретельно перемішай-те. Для підфарбування можна до-дати трохи сухої будівельної фар-би. Замазку використовуйте у піді-грітому до 40 — 50°C стані.

Після висихання зачистіть нерів-

ності. Добре зарекомендували себе замазка на епоксидній смолі, в яку додають трохи тирси і фар-бу для забарвлення.

Щоб щілини закрити рейочками, приготуйте їх з тієї ж породи де-рева, що й паркет. Заготовивши потрібну кількість рейок за роз-мірами щілин, розчистіть щілини. Зваріть столярний клей, змастіть ним рейки і вставте у щіли, ущіль-ніть молотком. Після висихання клею частини рейок, що виступа-ють, зріжте гострою стаместкою.

Не користуйтеся казеїновим клеєм: він залишає на паркеті

плями, які опісля важко вивести.

Звичайно, паркетну підлогу перед покриттям лаком бажано відциклювати. Перед циклюван-ням підлогу підметіть, протріть невелику частину паркету вологою ганчіркою щоб він промок і став м'якшим. Візьміть двома руками циклю і, натиснувши на неї, ведіть до себе, знімаючи стружку, яку відразу ж старайтесь прибирати. Дубовий паркет змочіть водою. Буковий змочувати не рекоменду-ється, бо він, навіть ледь намока-ючи, швидко вбирає вологу і може пожолобитись.

VIDEO

м. Кіровоград, вул. Пятівська, 71.

НЕДІЛЯ, 2 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Ніндзя»-8. Бойовик.
- 13.30, 17.30 «Нічні яструби». Бойовик.
- 15.30 «П'ятниця, 13». Фільм жахів.
- 19.30 «Каті і Абель»-3.
- 21.30 «Джон-красень».

ПОНЕДІЛОК, 3 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Перемога»-1. Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Воїни кунг-фу». Бойовик.
- 15.30 «Зручний комерець». Детектив.
- 19.30 «Плоть і кров». Історико-пригодницький фільм.
- 21.30 «Напарники». Детектив, комедія.

ВІСІРОК, 4 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Перемога»-2. Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Убивці поліцейських»-1. Бойовик.
- 15.30 «Мисливці за смертю». Бойовик.
- 19.30 «Свині»-2. Комедія.
- 21.30 «Злодійка». Історико-пригодницький фільм.

СЕРЕДА, 5 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Перемога»-3. Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Убивці поліцейських»-2. Бойовик.
- 15.30 «Останній екзаме́н». Жахи.
- 19.30 «Навіжені». Комедія.
- 21.30 «Секрет мого успіху». Комедія.

ЧЕТВЕР, 6 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Перемога»-4. Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Залізний орел». Бойовик.
- 15.30 «Операція «Оверіл»». Фантастика.
- 19.30 «Давай, хапай». Комедія.
- 21.30 «Люди-кішки». Жахи.

П'ЯТНИЦЯ, 7 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Перемога»-5. Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Майстер-бластер». Бойовик.
- 15.30 «Смертельна красуня». Бойовик.
- 19.30 «Любов з першого укусу». Жахи, комедія.
- 21.30 «Собака-поліцейський». Комедія.

СУБОТА, 8 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Перемога»-6. Фантастика.
- 13.30, 17.30 «Учитель». Бойовик.
- 15.30 «Із днем народження». Жахи.
- 19.30 «Підрозділ «Дельта»-1. Бойовик.
- 21.30 «Чергові пригоди Теннесі Бака». Пригоди.

НЕДІЛЯ, 9 ЧЕРВНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Ніндзя-авіація».
- 13.30, 17.30 «Гор». Фантастика.
- 15.30 «Ріка смерті». Бойовик.
- 19.30 «Підрозділ «Дельта»-2. Бойовик.
- 21.30 «Смертельна реакція».

КІРОВОГРАДСЬКЕ СЕРЕДНЄ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ № 8

(БАЗОВЕ ПІДПРИЄМСТВО — ОБ'ЄДНАННЯ «КІРОВОГРАДОБЛАГРОБУД»)

На 3-річний строк навчання приймаються без вступних екзаменів юнаки і дівчата з освітою 9 класів за спеціальностями:

1. Майстер-лицювальник.
2. Муляр-монтажник, електрогазозварник.
3. Електрогазозварник.
4. Столяр (будівельний), паркетник.
5. Слюсар-сантехнік, газозварник.
6. Виконавець художньо-оформлювальних робіт.
7. Майстер сільського будівництва.
8. Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж.

ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ТРИРІЧНОГО СТРОКУ НАВЧАННЯ УЧНІ ДІСТАЮТЬ ОБРАНУ ПРОФЕСІЮ ТА СЕРЕДНЮ ОСВІТУ

На річний строк навчання приймаються без вступних екзаменів юнаки і дівчата з освітою 11 класів за спеціальностями:

1. Апаратник пастеризації та охолодження мо-лока.
2. Розбірник субпродуктів, забійник тварин.
- Зарахованих на навчання забезпечують гуртожитком, парадною і робочою формою, підручни-ками, триразовим харчуванням. Вони отримують 50 процентів суми, заробленої на виробничій практиці.

ВИПУСКНИКИ-ВІДМІННИКИ МАЮТЬ ПРАВО ВСТУПУ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ НА ПІЛЬГОВИХ УМОВАХ,

а також можуть бути направлені до вищих нав-чальних закладів професійно-технічної освіти, де навчаються на повному державному утриманні.

ЧАС НАВЧАННЯ В УЧИЛИЩІ ЗАРАХОВУЄТЬСЯ ДО ТРУДОВОГО СТАЖУ.

Училище має новозбудований комплекс: добре обладнані кабінети, лабораторії, навчально-ви-робничі майстерні, актовий і спортивний зали, їдальню, спортивні та літні містечка, молодіжне кафе, зал атлетичної гімнастики, боротьби дзю-до.

В училищі працюють гуртки художньої самоді-яльності, технічної творчості, спортивні секції.

ЮНАКИ ДО ЗАКІНЧЕННЯ УЧИЛИЩА ДІСТАЮТЬ ВІДСТРОЧКУ ВІД ПРИЗОВУ ДО ЛАВ РАДЯНСЬКОЇ АРМІЇ

Вступаючи до училища здають особисто, або присилають заяву із вказанням обраної професії, автобіографію, характеристику, свідоцтво про народження та свідоцтво про освіту (9 класів), до-відку з місця проживання та про склад сім'ї, ме-дицину довідку (форма № 086-у), 8 фотокарток розміром 3X4 см.

ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З 1 ВЕРЕСНЯ 1991 РОКУ.

Адреса училища: 316028, м. Кіровоград, вул. Волкова, 15. Їхати тролейбусами №№ 3, 5 до зупинки «Обласна лікарня», №№ 4, 8 до зупинки «СПТУ № 8», автобусами №№ 106, 107 до зупинки «Проспект Маршала Конєва».

Телефон: 55-15-42.

Дирекція.

Недостає

НЯНІ!

Для МЖК «Надія» потрібна няня. Оплата — за домовленістю, із збереженням тру-дового стажу.

Адреса: м. Кіровоград, вул. Генерала Жадова, буд. 21, корп. 3. МЖК «Надія».

«Молодой коммунар» — ин-формационно-публицистиче-ский еженедельник. Учреди-тель — Кировоградский обком ЛКСМУ (МДС).

На українсько́му мові.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 22-34-26; відповідального сек-ретаря — 22-27-63; секторів: економіки та екології — 22-04-84, культури і моралі — 22-29-92, комсомольського життя та політики — 22-04-84, учнівської та студент-ської молоді — 22-59-82, соціальних проблем — 24-66-79; робітничої молоді і спорту — 24-64-21; фотолaboratorії — 24-94-94; коректорської — 23-61-83; оголошень — 22-59-82, бухгалтерії — 22-47-22.

Редактор

М. ШВОРАК

Друкарня імені Г. М. Дмитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

Газета виходить щосуботи.

Зам. № 369. Індекс 61103. Тираж 16 300.